

Lintzirin: Eragin Linguistikoaren Ebaluazioan oinarritutako Euskara Sustapen Ekintza Plana (ESEP).

Irati Lizeaga Elizalde.

AURKIBIDEA

0. Laburpena
1. Helburuak
2. Hizkuntza gutxituak eta euskara
3. Hizkuntza inpaktua
4. Metodologia
5. Oiartzungo datuak
  - 5.1 Kokapena
  - 5.2 Datu demografikoak
  - 5.3 Datu soziolinguistikoak
6. Lintziringo datuak
7. ELE galdetegia
  - 7.1 Ondorioak eta neurriak
8. Euskararen Sustapenerako Ekintza Plana
  - 8.1 Diagnosia
  - 8.2 ESEP Helburuak
  - 8.3 Helburuak, neurriak, jarduerak eta ekintzak.
9. Bibliografia

0. Laburpena

Lintzirin merkataritza gunea Oiartzun eta Irun tartean dagoen industria gunee batean kokatzen da. Gune honi Lintzirin deritza, garai batean bertan kokatzen zen Lintzirin izeneko hotela zela eta. Lan honetan, merkataritza gunee honetan kokatzen diren lau saltoki garrantzitsu aztertu dira: Leroy Merlin, Carrefour, Mercadona eta Brico Depot. Zehatzago, gunee osotik jende gehien erakartzen duten guneeak dira hauek (Azkue, 2016), eta hauetako bisitariak nongoak diren, hauen hizkuntza hautuak zein diren aztertuz, Lintzirinek Oiartzungo egoera soziolinguistikoan duen eragina neurtu da, eta ondoren, jasotako datuetan oinarriturik, Euskara Sustapen Ekintza Plan bat (ESEP) garatu da.

Helburu nagusia eragin linguistikoa neurtu eta gunee jakin horri egokitutako ESEP bat egitea da. Baita etorkizunean Lintzirinen kokatuko diren saltokien tramiteetan euskarak duen presentzia indartzea ere. Uste da, behin inguruko egoera soziolinguistikoa aztertuta, errazagoa izango dela bertan neurriak hartu eta aplikatzea, euskarri enpirikoa oinarritzat izanda. Honek, bide batez, Oiartzungo Udaleko Euskara Zerbitzuaren eta enpresen arteko harremana eta tramitazioa erraztea ere xede dugu.

Guztira, Oiartzungo Udaleko euskara eta hirigintza teknikariak, Oiartzungo Udaleko euskara zinegotzia eta UEMAko teknikariaz osatutako lan talde bat bildu zen Eragin Linguistikoa Ebaluazioa garatzeko, eta guztira gunera bertaratutako 400 bisitariri galdetu zitzaie jatorria, eta euskararen erabilera jasotzeko 400 elkarrizketa bildu. Izan ere, ELE tresna etorkizuneko proiektuetara bideraturik dago, eta aztertu den merkataritza gunee eraikirik dagoenez, datu enpirikoak jasotzea ahalbidetzen zuen, lanari objektibotasuna eta zuzentasuna emateko erabili zirenak, baita ondorengo ekintza plan zehatza garatzeko ere.

Jatorriaren aldetik, bisitari kopuru handiena Donostia, Errenteria eta Irundik datorrela jaso da, bai astean zehar eta baita asteburutan ere. Euskaldun kopurua, berriz, %36aren bueltan dago.

Daturik larrienak euskararen erabilerari dagozkionak izan dira, eta batez ere, alderdi honi begiratu zaio Ekintza Plana garatzean. Asteburutan eta astean zehar

euskararen erabilera nahiko pareko dago, gaztelania gailentzen da bietan, eta, kasu batzuetan, euskararen eta beste hizkuntzen erabilera antzekoa da. Bi kasuetan 2-14 urte bitartekoak izan dira euskara gehien egin dutenak. Egoera hau, datui dagokion atalean azaldu bezala, herriko egoerarekin alderatuz, kontrakoa da guztiz, izan ere, Oiartzungo herrian euskararen gaitasuna %71,7 da, eta ondorioz, UEMAKO kide dugu.

Orotara, ELE galdetegia betetzean, Lintzirin merkataritza gunean kokatzen diren lau saltoki nagusiek euskararen eragina dutela ziurtatu da, 114ko puntuazioa duena, moderatua. Zifra nagusiak eragin moderatura bagaramatza ere, eraginik larriena euskararen erabileran (48 puntu) eta ezagutzan (32 puntu) eman da.

Hau guzti hau kontuan hartuz, Lintziringo egoera laburbiltzen duen AMIA matrizea egin da, eta bertako Arrisku eta ahulguneak konpontzeko helburuz, Euskararen Aholku Batzordeak 2012.urtean diseinaturiko Euskara Sustapen Ekintza Planeko helburu, neurri, jardura eta ekintzak aukeratu dira: administrazioa, gune geografiko euskaldunenak, arlo sozio-ekonomikoa, aisia eta kirola, publizitatea, hedabideak, sentsibilizazioa eta motibazioa eta barruko proiektzioa.

1. Helburuak

Eskuartearen dugun lan honetako helburu nagusia, eragin linguistikoan oinarriturik, Euskara Sustapen Ekintza Plan bat garatzea da. Lintzirin deituriko merkataritza guneak Oiartzungo euskararen eraginik bazuen ala ez jakiteko ELE bat egin eta euskararen egoeran eragiteko ekintzak, neurriak eta jarduerak proposatzea. Esan bezala, helburu nagusia betetzeko, ELE galdetegia bete da, neurri zuzentzaileak proposatu dira, eta gainera, ekintza planarekin biribildu da euskararen normalizaziorako xede hau.

Garai batean Lintzirin deituriko hotela kokatzen zen guneaz ari gara, Oiartzun eta Irunen artean dagoena. Poliki-poliki handituz joan da bertako jarduera ekonomikoa, eta haren eskutik, biztanleen joan-etorria. Geroz eta gehiago dira bertako enpresak, dendak, jatetxeak... eta hauetako asko jende masa handia mugitzeko gauza dira: Carrefour, Mercadona, Maxi China, Leroy Merlin, Burger King, WOK...

Lanaren xede nagusia ez bada ere, merkataritza gune honen jasagarritasuna neurtu nahi izan da. Jarduera ekonomikoek karga handia duten gune hau euskararentzat jasagarria den ala ez jakitea, zein bezero mota erakartzen duen, bezero hauek zein hizkuntza hautu egiten duten, hizkuntza eskakizunik baden, langileek euskaraz badakiten... aztertzea.

Azkenik, ELE tresna berria dugunez, eta etorkizuneko euskara teknikariak Ekintza Planetan trebatu nahi direnez, etorriko diren ELE eta ESEPei bidea irekitzea ere izan da asmoa, tresna hauek ahalik eta egonkorren eta baliagarrien izan daitezzen, behar izanez gero, lan honetan egindakoa hobetuz eta zuzenduz.

2. Hizkuntza gutxituak eta euskara

Hizkuntza inpaktuaz ari garenean, ez du zertan hizkuntza txikien gaineko inpaktua izan, baina, atal honetan azalduko dudan bezala, hizkuntza gutxituek babes eta baliabide gutxiago dituzte kasu gehienetan. Hortaz, hizkuntza eraginari aurre egiteko ere zailtasunak izan ditzaketela pentsa daiteke. Gainera, jarduera ekonomiko handiak euskararen duen eragina aztertzen ari garenez, interesgarria da inpaktu linguistikoan eragiten duten faktoreen inguruan hausnarketa egitea.

Hizkuntza gutxituei beste izen batzuk eman bazaizkie ere, “minoritarioak, eskualdekoak (erregionalak), gutxiago erabiliak (beste batzuk baino), eremu urrikoak” direla esan izan da (Zendoia, 2015), baina ez da erraza hauek modu bakar batean definitzea.

UNESCOren webgunean hizkuntza gutxituez esaten denaren arabera, oro har, estatuen babesik jasotzen ez duten (edo oso gutxi jasotzen duten) hizkuntzak dira hauek. Normalean, ez dira ofizialak estatuan, estatus hori beste hizkuntza batek baitu. Batzuetan, ofizialki onartuak badaude ere, gizarte mailan baztertuak dira. Besteetan, estatus hori berria izateagatik, oraindik ere hizkuntza gutxituak izaten jarraitzen dute. Azkenik, hizkuntzaren ofizialtasuna bere lurraldearen eremu batera soilik mugatzen duten hizkuntza gutxituak ditugu. Hiru mota hauetako hizkuntzak, batez ere, Europa mendebaldean (galiziera, irlandera, euskara, bretoaia, frisiera, katalanera, okzitaniera...) ekialdean eta erdialdean (ijitoera, ludera, jakatikoa, istriera, ingriera...) kokatzen dira.

Europako hizkuntz aniztasuna oso urria da gainerako kontinenteekin alderatuz, ordea. Munduan 3.500-4.000 hizkuntza gutxitu inguru bizi dira, gehienak Asian, Afrikan eta Amerikan (Zendoia, 2015). Ethnologue-k 6.700 hizkuntza eta 39.000 dialekto aipatzen ditu, baina horietako askotako hiztun kopurua ehun pertsonakoa baino gutxiagokoa da, eta ondorioz, desagertzeko zorian daude. Honen arabera, bizirik dirauten hizkuntzen %32 Asian kokatzen da, %30 Afrikan, %19 Ozeano Barean, %15 Ameriketara eta soilik %3 Europan (Zendoia, 2015).

Hizkuntza gutxituen izaerari begiraturaz, boterea izan da askotan aipatu den faktorea:

“Halaber, gizartearen antolaketarekin edo irizpide soziopolitikoekin zerikusia duten alderdiak ere hizkuntza gutxituen definizioan integratu behar dira, hizkuntzaren estatusa, bazterketa, balioa galtzea, gutxiagotasuna, menderakuntza, dominazioa eta boterea. Halaber, boterea erabiltzeko aukera, talde kontzientzia, tentsioa, erresistentzia eta gatazka. Parametro hauetan denetan kokatu behar da hizkuntza gutxituen definizioa” (Manterola & Berasategi, 2011: 22).

Munduan 6.700 hizkuntza (hamaika mila, keinu-hizkuntzak barne) hitz egiten direla kontuan hartuz, beraz, esanguratsua da hizkuntza aniztasun horren arriskua, sei mila hizkuntzetatik %95 hizkuntza gutxituak baitira, eta ondorioz, hizkuntza handiagoen mende eta ukipen-egoeran bizi dira (Manterola & Berasategi, 2011).

Testuinguru honetan, ez da harritzekoa hizkuntza heriotza gertatzea. Gehiago esanda, bi astetik behin hizkuntza bat hiltzen da edo hiltzeko arriskuan dago (Hornsby, 2015).

Hizkuntza aniztasuna galtzeko arriskuaren aurrean, hizkuntza gutxituak beren biziraupena eta hizkuntza aniztasuna bermatu beharrean daude, eta normalean, hezkuntza da honetarako erabilitako erakundea. Zehatzago, *murgilketa programak* erabiltzea da ohikoena, hots, ikasleak bigarren hizkuntza dutenetan eskolatzen dituzten programak, ikaslearen etxeko hizkuntza babestu eta balioetsiz, helburutzat etxekoa zein eskolako hizkuntzak, biak, ikastea baitute.

Programa hauei esker, hizkuntza gutxituen kasuan ere emaitza positiboak lor daitezkeela frogatu da, euskara kasu. Hala ere, hizkuntza gutxituaren komunitatearentzat erronka handia da murgilketa bezalako eredu bat jartzea, lan handia eta azpiegitura asko baititu atzean, hala nola, irakasleen hizkuntza-prestakuntza, hezkuntza elebidunerako prestakuntza edota hizkuntza gutxituan irakasteko material didaktikoen sorkuntza, hauek ez baitira egun batetik bestera lortzen direnak (Manterola & Berasategi, 2011).

Murgiltze programen bitartez edo beste bitartekoen bidez bada ere, hiztun berriak egotea garrantzitsua da oso hizkuntzen biziraupenean, eta are gehiago, hizkuntza gutxituenean.

Atala amaitzeko, interesgarria da hizkuntza gutxitu gisa euskararen egoeraren berri labur-labur ematea. *VI. inkesta soziolinguistikoaren arabera* (Eusko Jaurlaritzaren, 2017) 2.647.300 biztanletatik 751.500 elebidunak dira, euskara dakite, eta 434-157 elebidun hartzaileak dira (ulertu bai, baina hitz egiten ez dutenak). Hortaz, 16 uretik gorako elebidunak %28,4 lirateke, eta hauen %16,4 elebidun hartzaileak.

Eusko Jaurlaritzaren (2010) estatistiken arabera hezkuntza bidezko irakaskuntzari helduz, faktore garrantzitsua da D ereduaren bitartezko murgiltzea. Zehazki, EAEn 196.410 ikasle (333.228tik) D ereduan matrikulaturik. Gipuzkoan %74, Bizkaian %54 eta araban %39 matrikulatu ziren 2009-2010 ikasturtean.

Ia milioi bat hiztun dituen hizkuntza gutxitu bat, hortaz, ez dago espero bezain egoera txarrean, eta hizkuntza gutxitua bada ere, euskarak bizirauteko aukera guztiak dituela ondoriozta daiteke.

3. Hizkuntza inpaktua eta eragileak

Hizkuntza inpaktuaz aritzea garrantzitsua da, honen inguruan bueltaka baitabil lan honen xede nagusia, batetik, merkataritza gunearen inpaktu linguistikoa neurtu nahi delako, eta bestetik, honen neurketen araberako inpaktua ere eragin, baina euskararen normalizazioari begira. Legean txertatzen ari den kontzeptua da hau, eta kasu batzuetan, proiekturen batek eragin linguistikoa dakarrela bermatuz gero, proiektua atzera bota daiteke.

Honen harira, Lakawak (2015) hizkuntzaren eta arkitekturaren arteko harremana aztertu zuen, Betawi izeneko herri eta hizkuntza ardatz. Betawi herria Indonesian kokatzen da, eta kultura askoren eragina jaso du honek. Lakawak (2015) Betawi herrian bertan kokatzen diren etxeek arkitektura mota ezberdina zutela kontatzen du lanean, eta hizkuntzan ere bariazio bera dagoela defendatzen du, bi

hauek konparatuz. Izan ere, Betawi hizkuntza txinera, portugesa, arabiera, nederlandera, javaniera, sudanera eta balinesaren arteko hizkuntza da, hauen nahasketatik sortu zen pidgina bereganatu, eta hizkuntza arrunt bat balitz bezala belaunaldiz belaunaldi bidaiatu duen kreola.

Lakawak, beraz, Betawi herriaren Setu Babakana auzoan, zeina beste herriekin ukipenean dagoen, herriko erdigunean topatzen ez den arkitektura mota bat aztertu du, baita bertako hizkuntza ere. Auzo honetako hizkuntza, beste herrien eraginaren ondorioz ezberdina da. Bere iritziz, hemengo arkitektura eta hizkuntza, biak, loturik dauden komunikazio mota dira: “Language is a form of verbal communication and architecture is a form of non-verbal communication” (Lakawa, 2015: 84). Lanean Lakawak esandakoaren arabera, alderdi batean dauden bariazioak, bestean ere badaude: “the ornaments of the frames, windows, doors, and vents of Betawi houses are an influence of Chinese, Dutch, Portuguese and Arabic cultures” (Lakawa, 2015: 89).

Bataren garapenak bestearena dakarrela defendatzen du Lakawak: “Betawi architecture involved with the development of Betawi language take the form that is known today. (...) Betawi language and architecture are interconnected” (Lakawa, R., 2015: 90).

Honentzat, gainera, etxe bat eraikitzea fenomeno kultural bat da, osatzen duen talde kulturalaren parte dena, hizkuntza bezalaxe. Honela, arkitekturari dagozkion elementu fisikoak eta hizkuntzari dagozkion elementu sozialak loturik daude.

“The physical elements can be seen through architecture and the social elements can be experienced through language. Physical elements and social elements which are interconnected and can be used to explain the continuity of the relationship between betawi language and architecture. The relation is manifested in the way Betawi language is used in explaining the functions of the parts of Betawi house” (Lakawa, R., 2015: 100).

Mufwene ikertzaileak (2002), ordea, arkitektura alde batera utzi eta XXI. mendean globalizazioak eta kolonizazioak hizkuntzen etorkizunean duen

eragina aztertu zuen. Ikergai dugun gunearekin lotura duen gaia da hau, izan ere, merkataritza gune garrantzitsu bat da Lintzirin Oiartzunentzat, eta, beranduago ikusiko den bezala, oiartzuarren erosketa ohituretan oso sarturik dago.

Honen arabera, kolonizazio mota batek zein besteak lurraldean, eta hortaz, hizkuntzan eragin ezberdina izan dezake, eta honek, erosketa ohituretan eta ekonomia munduko hizkuntzen erabileran eragin zuzena du.

Askotan hiztunek barne gatazkak dituzte kolonizatzaileen hizkuntza edo hizkuntza etnikoa erabiltzeko garaian, eta erabaki honetan faktore askok eragiten dute.

Askotan, garatzen ari den egoera sozio-ekonomikoan murgiltzeak, hizkuntza galera ere badakar, bertan integratzeak estatus soziala suposatzen baitu, eta, estatusik ez duten hizkuntzak desagertzeko zorian egon daitezke. Bestalde, diglosia egoera honek kontrako efektua ere izan dezake: “languages can be used as markers of their identity, and are forced by circumstances to avoid the language associated with their economy exploitation” (Mufwene, 2002: 188).

Funtzio bererako lehiatzeak, askotan, hizkuntza baten galera ekar dezake, funtzio komunikatiboa eta soziala banaturik gelditzen baitira egoera honetan. Mufweneren arabera, bi bide egon daitezke egoera hauetan: hizkuntza bakoitza funtzio baterako erabiltzea, edo kolonizatzaileen hizkuntza goi estatusa duten komunitateek erabiltzea, eta hizkuntza etnikoa gainontzeko biztanleek. Azken hau da ohikoena, adibidez, hizkuntza indigenen kasuan:

“Their status as lingua francas in exploitation colonies has made them primarily economic assets for a chosen few, the educated elite, and of the rather marginal significance to proletarian masses (...) These two serve as identity markers for their low-class and rural speakers” (Mufwene, S., 2002: 189).

Azkenik, gaur egungo hizkuntzen biziraupena herrialdeek sozio-ekonomikoki duten garapenaren eta jarreraren esku dagoela uste du Mufwenek:

“Globalisation is progressing without any serious obstacles that can stop its effects on disfranchised languages. (...) The socio-economic ecologies of most populations around the world have changed since the recent European colonisation of the world started four centuries ago (specially during the past century), and so have their aspirations for decent living. The pressures of the new socio-economic systems have made it increasingly difficult to practise their ancestral languages and cultures. The loss of ancestral traditions is a consequence of changes in the socio economic ecologies of speakers” (Mufwene, S., 2002: 190).

4. Metodologia

Helburuen atalean azaldutako xedeen parte da ELE bat egitea. Horretarako, UEMako teknikariaz eta Oiartzungo udaletxeko euskara eta hirigintza teknikariez osatutako lantaldea bildu zen. Landu ziren gaien inguruko ikuspegi anitza jasotzeko helburuz sortu zen disziplina anitzeko lantalde hau, ELE egiteko garaian izan zitezkeen ikuspegi guztiak barne hartzeko.

Datu bilketari dagokionez, bi inkesta egin dira, batetik, bisitarien jatorria jasotzeko, eta bestetik, hizkuntza erabilera jasotzeko diseinatutakoak. Hauen datuak lau merkataritza gune handitan jaso dira: Carrefour, Leroy Merlin, Mercadona eta Brico Depot.

Honetarako, astean zehar eta asteburuetan Lintzirin merkataritza gunera hurbildu eta datuak jaso dira ondorengo egunetan: Apirilaren 24an eta 29an, Maiatzaren 3an, 8an, 9an, 10ean eta 27an. Jasotako datuen koherentzia lortzeko, beti ordu berean jaso dira hauek: arratsaldeko 18.00-20.00 bitartean.

Guztira 400 bisitarien jatorria eta 400 elkarrizketen hizkuntza erabilera neurtu dira, astean zeharrekoak eta asteburutakoak (eranskinetan datu bilketarako erabilitako taulak). Jatorriaren kasuan, ez da bisitariaren sexua kontuan hartu, eta zuzeneko galdeketa bidez jaso dira.

Hizkuntza erabileraren datuak jasotzeko, ordea, behaketa bidez egin dira, hitzuneekin inongo harremanik izan gabe, soilik entzunda (ikus. eranskinetan hizkuntza erabilera jasotzeko taulak). Kasu honetan, urteetako esperientziaren jabe den Soziolinguistika Klusterrerrak Inkesta Soziolinguistikoetan erabilitako materiala izan da oinarri (Soziolinguistika Klusterra, 2012).

Lintzirin dagoeneko eraikita dagoen gune bat denez, eta eragin dezakeen hizkuntza inpaktua neurtu nahi denez, berebiziko arreta eman zaie bisitarien jatorriari eta hizkuntzen erabilerari, Oiartzungo datu soziolinguistikoetan zuzenean eragiten baitute hauek. Erabileraren kasuan, jatorriaren arabera hizkuntza

gaitasuna edukiko duten bisitariak direla ulertu da, eta neurri zuzentzaileak eta bereziki euskararen ezagutzari eta erabilerari begira planteatu dira.

Behin ELE eginda, emaitzak hartu (batez ere erabileraren eta gaitasunaren emaitzak) eta egoeraren diagnosa egin da AMIA matrizea erabiliz. Bertan egoeraren ahulguneak, indarguneak, aukerak eta arriskuak bilduz. Ondoren, ESEPen parte den kudeaketa plan txiki bat egin da, ahulguneak eta arriskuak konpontzeari begira. Bertan, zuzendu nahi diren helburu, neurri, jarduera eta ekintzak aukeratu eta landu dira.

5. Oiartzungo datuak

5.1 Kokapena

Irun, Lesaka, Goizueta, Orereta eta Lezorekin muga egiten duen herria da Oiartzun, Gipuzkoa eta Nafarroa arteko ingurune malkartsu batean kokaturik dagoena. Historikoki Nafarroako lurraldeari atxikita egon den arren, lehen lurralde historiko honetako herriekin zituen sokarriak eten eta Donostialdeko eskualdearen luzapen bilakatuz joan da, Gipuzkoako bailara den Oarsoaldearen barnean kokatzen baita administratiboki gaur egun. Muga hauek direla eta, Nafarroa eta, neurri txikiagoan bada ere, Iparraldeko eraginak jaso ditu herri honetako hizkerak, honi izaera bereziko aberastasun bat emanez. Honen ondorio da dialektalki, L. L. Bonapartek 1863. urtean iparraldeko goi- nafarreraren sailkatu izana Oiartzungo euskara. Koldo Zuazoren euskalkien maparen arabera (2014), ordea, erdialdeko euskalkiaren eta nafarreraren tarteko hizkera da bertakoa.

Wikipedia

Historian zehar, baserri eta artzain bizimoduari atxikitako herria da hau; azken aldian berriz, industria eta merkataritzak hartu dute indar handien. 10.211 biztanledun herria Elizalde, Ergoien,

Karrika, Arragua, Iturriotz, Altzibar, Gurutze eta Ugaldetxo deituriko zortzi auzotan banatuta dago. Bailarako beste herrietan gertatzen ez den bezala, biztanleriaren %71,7 euskalduna da Oiartzunen. Horregatik, Udalerri Euskaldunen Mankomunitatearen (UEMA) barruan dago. Euskararen erabilera ere altuagoa da bailarako gainontzeko beste herriena baino: %58,8 (Soziolinguistika Klusterra, 2017). Hau guztia dela eta, beraz, arnagunea dugu Oiartzun. Zenbait dira herrian euskara bultzatzeko taldeak, *Ttur ttur euskaltzaleon bilgunea* osatzen dutenak: *Euskeran itotiyak*, *Euskal Herrian Euskaraz* (EHE), *Oiartzun Irratia* eta *Intxixu AEK euskaltegia*, euskararen eta bertako hizkeraren alde lan handia egiten dutenak.

5.2 Datu demografikoak

Eustateko datuen arabera, Oiartzungo biztanleria, Errenteriakoa (39.905) eta Pasaiakoa (12.587) baino txikiagoa da. Ohiko joera da, ordea, biztanleriak gora eta behera egitea.

2005-2014 urte bitartean 240 biztanleko igoera jasan zuen herriak, eta 481 biztanlekoa 2016 artean. Hala ere, goranzko joera izan du Oiartzungo biztanleria kopuruak orokorrean (Gaindegia, 2015).

Etorkinei dagokienez, 893 dira guztira etorkinak (Eustat), eta biztanleria mantentzeko etorkin beharren indizea (2008-2013) %-0,29 da, Gipuzkoan (%0,00), Donostialdean (%-0,09), tamaina bereko udalerrietan (%-0,30) eta Euskal Herrian (%0,07) baino gutxiago: “Oiartzungo jaiotza eta heriotzen arteko desberdintasuna kontuan izanik, saldo positiboa du udalerriak, beraz, egungo biztanleria kopurua mantentzeko ez du etorkinen beharrik” (Gaindegia, 2015).

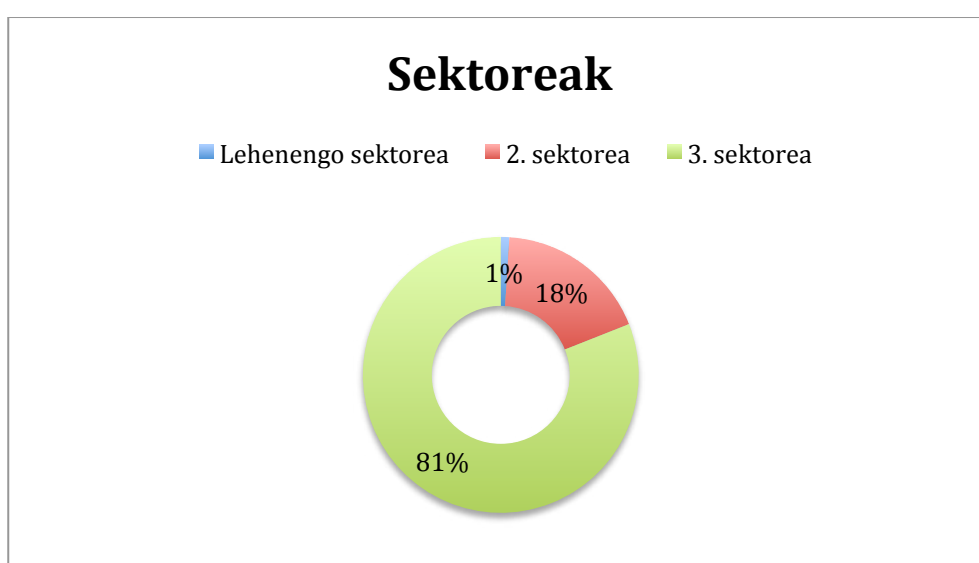
Euskal Herrikoa, Gipuzkoakoa eta eskualdekoa baino txikiagoa da, bestalde, Oiartzungo 65 urtetik gorako biztanleria kopurua: %18. Donostialdean %21,3 eta Gipuzkoan %20,6 baita (Gaindegia, 2015).

Bestetik, gazteen kopurua %2,5 jaitsi da azken sei urteetan, zeinak udalerriko biztanleriaren hazkunde orokorrarekin harreman zuzena duen.

Donostialdean gazteen iraute eta erakartze tasa %7 jaitsi da, baina Gipuzkoan eta tamaina bereko udalerrietan %5 inguru igo da (Gaindegia, 2015).

5.3 Datu sozioekonomikoak

Jarduera ekonomikoari begiratuz gero, ordea, 4.161 da biztanleria aktiboa, landuna. Honek esan nahi duena da Oiartzungo biztanleria osoaren %40 dagoela lanean. Landun kopurua sektoreka banatuz gero, Eustaten arabera, lanean ari den aktiboen %81a hirugarren sektoreari dagokio, eta %18a bigarrenari.

1. *grafikoa: biztanleria sektoreka.*

2012ko datuei esker dakigu, bestalde, Oiartzunen merkataritza, garraioa eta ostalaritza zirela nagusi (biztanleria osoaren %42), eraikuntza eta industria atzetik zituela (%15) (Gaindegia, 2015).

Bai gaur egungo eta baita 2012ko datuetan nekazaritzak protagonismo gutxi dauka, bai Donostialdean eta baita Gipuzkoan bezalaxe.

Telekomunikazioen, finantzen, estudioen, publizitatearen eta hezkuntza eta ikerketaren arloko jardueren presentzia (%11,4) eskualdean (%16,9) eta probintzian (%14,4) baino txikiagoa da bertan (Gaindegia, 2015).

5.4 Datu soziolinguistikoak

Oiartzungo egoera soziolinguistikoa aztertzeko, Soziolinguistika Klusterrak egindako hiru txosten erabili dira: 1986-2011 urte bitartekoa, 2011. urtekoa eta azkena, 2016koa. Hiru txosten hauek herriko egoera soziolinguistikoaren garapena zein izan den jakiteko erabili dira (Soziolinguistika Klusterra, 2012, 2014, 2017).

A. Biztanleriaren jatorria

Eustat-eko 2016ko datuek dioskuenez, 10.290 biztanle zituen Oiartzunek, zeinak bi taldetan banatzen ziren: Euskal Autonomia Erkidegotik (EAE) etorritakoak eta EAetik kanpo etorritakoak.

Kopuru zehatzetan, biztanleriaren gehiengoa gipuzkoarra zen, 8.694 biztanle guztira. EAEkoak zirenak 1.314 eta EAetik kanpokoak 102 zirelarik.

B. Hezkuntza ereduak

Garrantzitsua da hezkuntzaren inguruko datuen gainean aritzea, harreman zuzena baitute euskara bereganatzearekin. Faktore demografikoen eraginarekin batera, hezkuntzak ere eragina izango zuen ziur aski 1986-2011 bitartean euskarak izandako bi mila hitzuneke gorakadarekin.

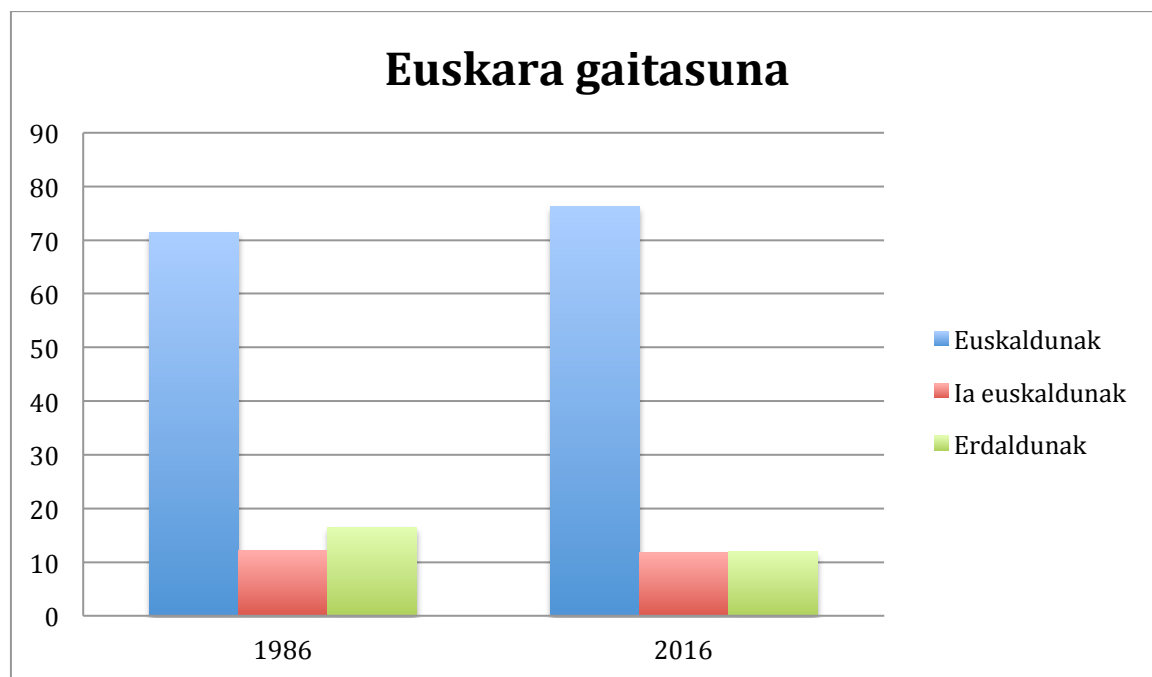
Oiartzungo hezkuntza erduei dagokienez, gaur egun, D erdua da nagusi. 1986. urtean biztanleria osoaren %70 zen D eredura zihoana, eta 2011. urtean %86. Urtez urte kopurua handituz joan da, beraz, pentsa dezakegu gaur egun kopurua altuxeagoa dela (Soziolinguistika Klusterra, 2012, 2014, 2017).

D ereduaz gaindi, ordea, A eta B ereduak ere izan dira herrian. Lehena 1986. urtetik aurrera desagertu egin zen, biztanleriaren %12 izatetik %0 izatera igaroaz. B ereduaren kasuan, berriz, 1986-2006 urte bitartean goranzko joera izan zuen (%18-%21), baina beti D ereduaren azpitik. 2011. urterako, % 14ra jaitsi zen kopurua.

C. Hizkuntza gaitasuna

Guztira, Oiartzunen %76,25 zen euskaldun kopurua 2016. urtean. Ia euskaldunak zirenak, ordea, %11,8 zen, eta erdaldun kopurua %11,95. Euskaldun kopurua, beraz, nagusi zen erdararen aurrean, eskualdean ez bezala (Eusko Jaurlaritza, 2016).

2. Grafikoa: euskara gaitasuna

a) Adin taldeka

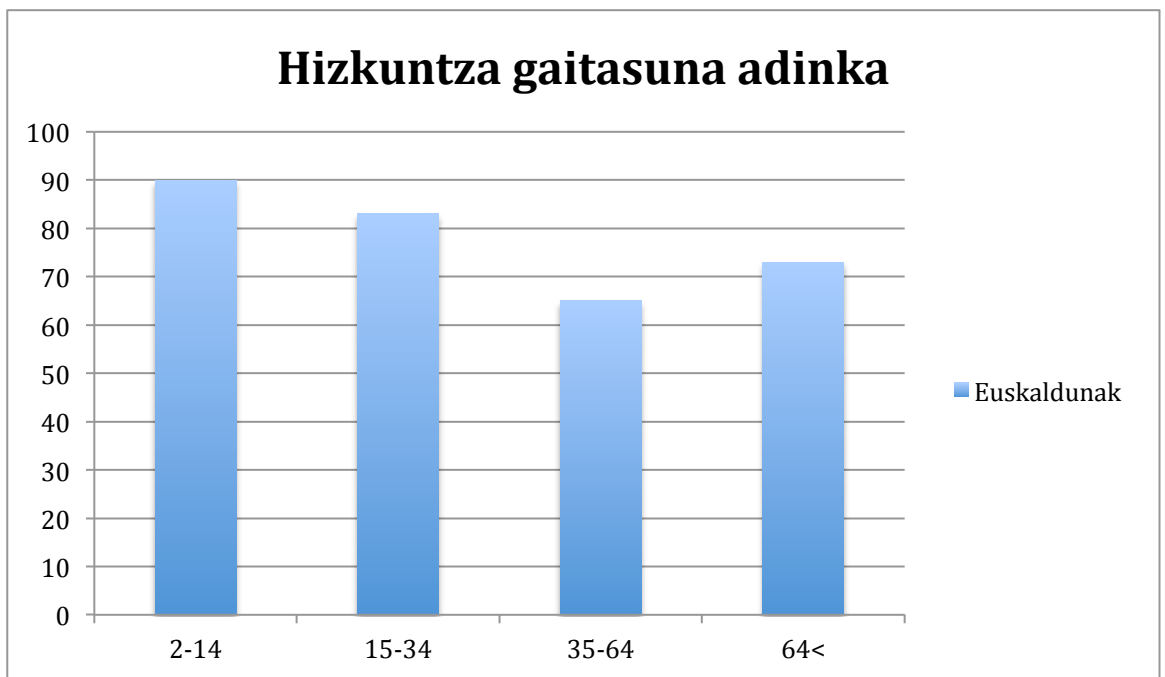
Lau adin talde bereizi dira inkesta soziolinguistikoetan: 2-14, 15-34, 34-64 bitartekoak eta 64 urtetik gorakoak (Soziolinguistika Klusterra, 2012, 2014, 2017).

Lehenengo adin tartearen kasuan (biztanleria osoaren %15), %90 zen euskaldun kopurua 2011. urtean, 1986an baino %11 gehiago, urteen buruan, beraz, goranzko joera nabari da. Hauen artean %59 da euskara lehen hizkuntza duen biztanle kopurua.

Biztanleria osoaren %23 osatzen du bigarren adin tarteak. Bertan ditugu lehenengoan bezain emaitza onak, baina itxaropentsuak dira, izan ere, euskaldun kopurua %73 izatetik, %83 izatera pasa zen 1986-2011 bitartean (%10 gehiago).

34-64 urte bitarteko helduen kasuan gauzak pixka bat iluntzen dira. Izan ere, beheranzko joera dagoela dirudi 1986-2011 bitartean behintzat, euskaldun kopurua %73 izatetik %65 izatera jaitsi baitzen. Lehenengo hizkuntza euskara, ordea, %57k dauka. Garrantzitsuak dira datu hauek Oiartzungo euskararen etorkizunerako, adin tarte hau baita tamainaz handiena, biztanleria osoaren %47.

Azkenik, 64 urtetik gorakoen artean emaitzak nahiko onak badira ere, beheranzko joera da nagusi. Ama hizkuntza euskara du %72k. Bestalde, 25 urtetan, euskaldun kopurua %86 izatetik %73 izatera pasa baita.

2. Grafikoa: hizkuntza gaitasuna adinka

D. Kale-erabilera adin taldeka

Oiartzungo euskararen kale-erabileraren datuak 2001-2016 urte bitartekoak dira. Orotara, urte hauen bitartean, %62 izatetik %58,8 izatera jaitsi da, baina, esan beharra dago, 2011-2016 bitartean %5,9 igo dela. Bestetik, gaztelaniaren erabilera ere igo egin da, %37tik %40,2ra.

Ondorengo lerroetan ikusiko dugun bezalaxe, hizkuntza erabilerak solaskidearen arabera aldatu egiten dira, eta komenigarria da hauen izaera zein den jakitea, batez ere Oiartzungo euskararen etorkizuneko erabilerari begira:

a) Haurrak (euren artean): 2-14 urte

Adin tarte guztietan gertatzen den bezalaxe, gaitasuna eta erabilera ez dira berdinak, kasu gehienetan erabilera gaitasunaren azpitik dagoelarik. Haurren kasuan, gaitasuna %90ekoa bada ere, erabilera %75,3 da, beti ere, haurren artean ari direnean (Soziolinguistika Klusterra, 2016).

Kopuru hau berau 2001ean %84,3koa zen, eta 2011. urtean %68,7koa.

b) Gazteak: 15-34 urte

Oiartzunen haurrak eta gazteak dira euskara gehien erabiltzen dutenak, arnagunearen izaeraren aldeko datua dugu hau beraz.

Datu zehatzei helduz, gazteen euskara gaitasuna %93,3 bada ere, erabilera %76,4 da, haurrena baina apur bat altuxeagoa.

Urteetan zehar goranzko joera izan duela dirudi, 2001. urtean %61,2 baitzen euskararen erabilera adin tarte honetan. 2011an %75,1 izatera heldu zen, eta, aipatu bezala, 2016. urtera heltzerako %76,4.

c) Helduak: 35-64 urte

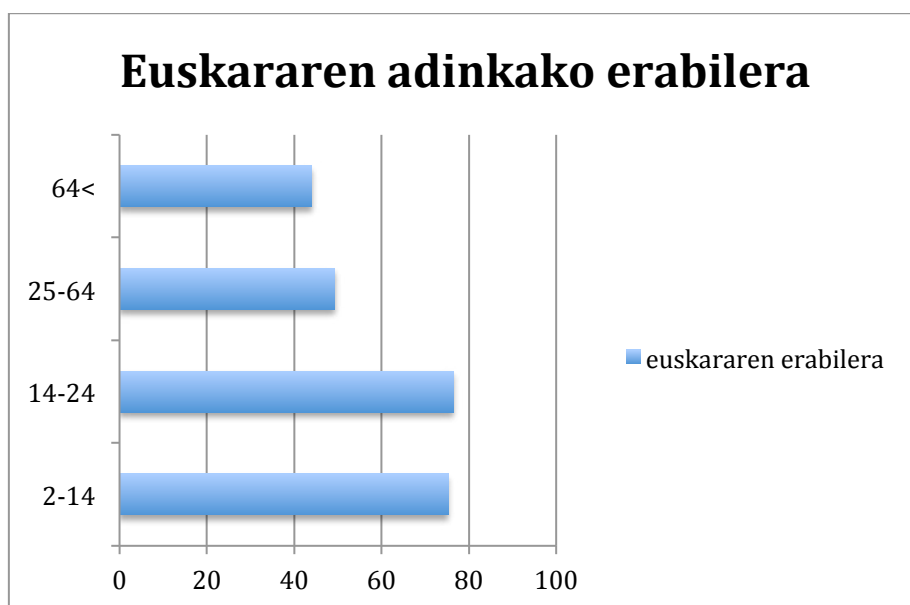
Helduen hizkuntza hautua, aurrerago ikusiko dugun bezala, aldatu egiten da hiztun taldearen arabera. Kasu honetan, helduen euskara gaitasuna %67,6 bada ere, euskararen erabilera jaitsi eta gero igo egin da urteetan zehar, hori bai, kopuru txikian. 2001ean %51 zen, 2011n %43,3, eta 2016an %49,2. Azken datu hau helduek zuten euskara gaitasunarekin alderatuz gero, dezente baxuagoa dela ikusiko dugu, gaitasuna %67,6 baita.

Umez eta helduz osaturik dauden taldeetan, ordea, gauzak bestelakoak dira. Izan ere, talde misto hauetan, helduek euren artean hitz egiteko ere euskara gehiago erabiltzen dute haurrak ez daudenean baino: %69,7 (2001. urtean %55,6, eta 2011. Urtean %50,5).

Talde misto hauetan haurrei zuzentzean, aldiz, euskararen erabilera oraindik altuagoa da: %76 (2001. Urtean %76,8).

d) Adinekoak: 64 urtetik gora

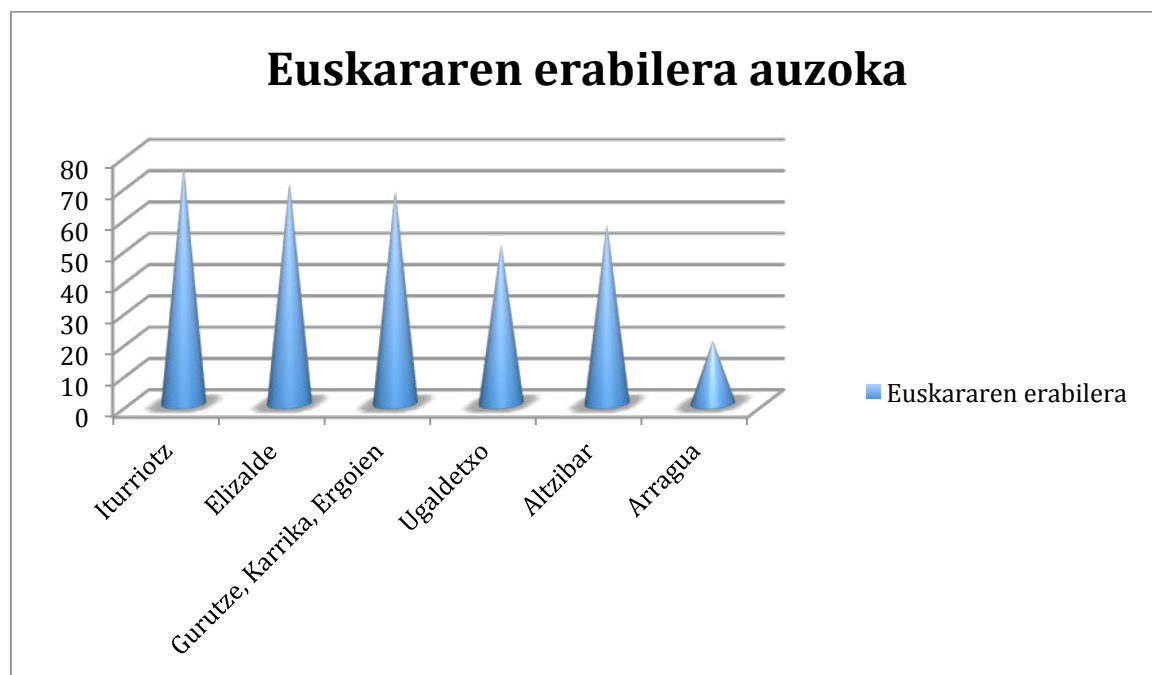
Adinekoen euskara gaitasuna %71,9 bada ere 2016ko erabilera %43,9 zen, orain arteko erabilera tasarik baxuena. 2001ean %64,8 zen, eta 2011n %47,2. Hortaz, beheranzko joera dugula dirudi adinekoen euskararen erabileran.

4. Grafikoa: euskararen adinkako erabilera

Aurretiaz aipatu bezala, ezaugarri ohikoa da gazteak izatea euskara gehien hitz egiten dutenak, Oiartzunen gertatzen den bezalaxe. Eta, beraz, helduak eta adinekoak dira euskara gutxien erabiltzen duten adin tarteak, non euskararen eta gaztelaniaren erabilera nahiko parekoa den.

E. Kale erabilera auzoka

5. Grafikoa: euskararen erabilera auzoka

Proiektu honen izaera dela eta, interesgarria da Oiartzungo euskararen erabilera auzoka aztertzea, ez soilik emaitzak oso bestelakoak direlako, baizik eta Lintzirin merkataritza gunea Arragua auzotik hurbil dagoelako.

Azken kale-erabilera neurketaren arabera, (Soziolinguistika Klusterra, 2017) joera orokorra goranzkoa da. Iturriotz da euskara gehien erabiltzen den auzoa, tasa %75,5 delarik. Atzetik Elizalde auzoa dago, 2011. urtean lehena bazen ere, 2016an %70,3rekin. Gurutze, Karrika eta Ergoien auzoetan batz bestea %67,9koa da tasa, hauetatik euskaldunena Karrika izanik. Antzeko erabilera tasarekin daude Ugaldetxo eta Altzibar, lehenengoan %50,7 eta bigarreanean %57. Esan beharra dago

bereziki igo dela Alzibarren euskara erabilera, 2011. urtean erabilera tasa %34,3 baitzen.

Azkenik, auzorik erdaldunena Arragua auzoa dugu, %19,9ko tasarekin (%20,6 da Gipuzkoako euskararen erabilera tasatik gertu). Goranzko joerari men eginez, Arraguan %3,8i igo da euskararen erabilera 2011 urtetik hona. Beharbada, Orereta-Errenteria alboan edukitzearen ondorio da euskararen erabileran gainerako auzoetatik hainbeste urruntzea.

6 Lintziringo datuak

6.1 Kokapena¹

Esan bezala, Lintzirin deritzogun merkataritza gunea Oiartzunen kokaturik dago. Oiartzunen parte bada ere, herri erdialdetik (Elizalde auzotik) urrun dauden guneeak osatzen dute eremu hau, Arraguatik Irunera bidean pasatzen den GI-636 errepideak gurutzatzen duena. Lintzirin deitzen zaio hirurogeita hamargarren hamarkadan Lintzirin hotela kokatzen zen inguruari, non, gaur egun, hotelaz gain (B&B izenekoa), besteak beste, WOK, Burger King, Iguazuri, Maxi China, Carrefour, Leroy Merlin, Ford etab. kokatzen diren.

Merkataritza handiez gain, ordea, bertan kokatzen diren beste saltoki eta lantegi gehiago daude, Lintzirin, Lintziringoi, Lanbarren eta inguruetan kokatzen direnak. Industrialde guzti hau barne hartzen duen eremuko eragin linguistikoa neurtu eta ekintzak diseinatzea litzateke onena, baina gunearen handitasuna dela eta, jende masa handia erakartzen duten lau saltokitan jarri da arreta lanaren xedeari heltzeko: Carrefour, Leroy Merlin, Mercadona eta Brico Depot.

Lau hauetatik Carrefour eta Leroy Merlin dira Erreterria eta Oiartzunetik hurbilen daudenak, B&B hotela, Renault, Cepinsa, WOK, Burger King, Maxi China, Iguazuri eta Ford bizilagun dituztelarik.

Errepidean aurrerago joanez, ordea, Mercadona eta Bricodepot kokatzen dira, Lanbarren poligonoaren parte. Aparkalekua partekatzen dute bi hauek, baina, Brico Depotek ez bezala, Mercadonak lurpeko aparkalekua dauka. Atzealdean dituzte Lanbarren poligonoa osatzen duten Macro, Igartza, Insausti Garraioa, Transnatur Norte etab., gehienak garraioari bideraturikoak.

---

¹ Eranskinetan mapak.

6.2 Bisitarien jatorria

6.2.1 Asteazehar jasotako datuak

Guztira, asteazehar egindako galdetegien arabera, bisitarien 23 jatorri desberdin jasotzen dira, 1. taulan jasotzen direnak:

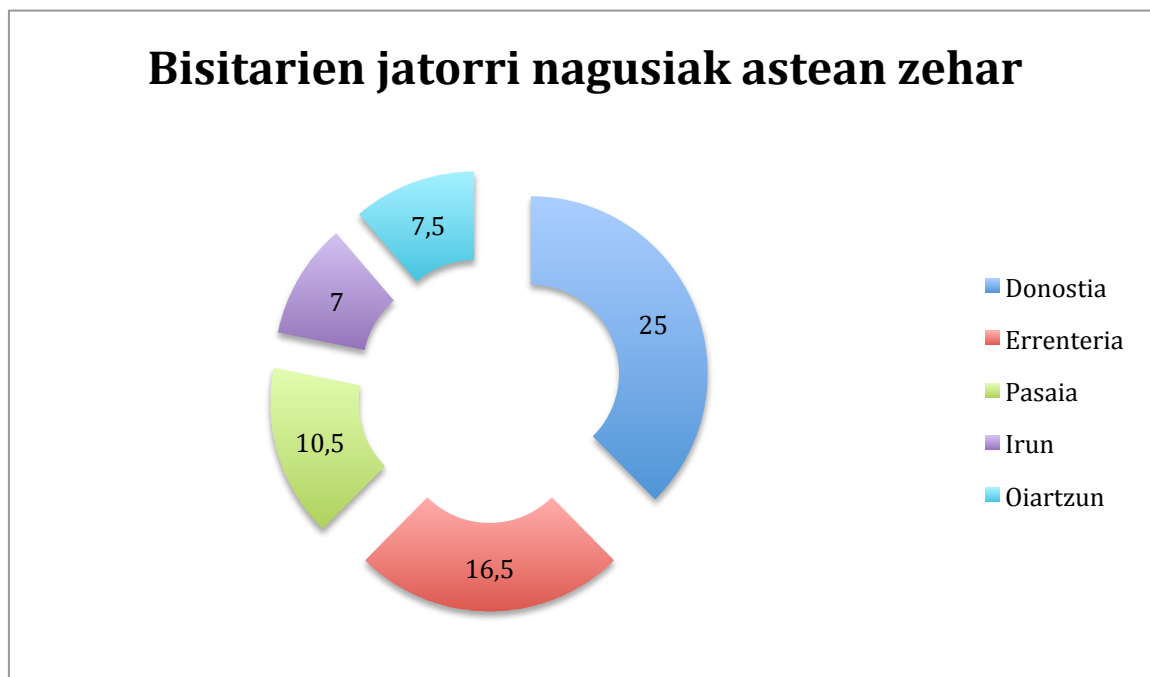
1. Taula: Bisitarien jatorria asteazehar

Herria	Bisitariak	Herriko euskaldunak	Bisitari euskaldunak
Andoain	7	%31,11	2
Astigarraga	6	%37,58	2
Azkoitia	1	%61,70	1
Beasain	1	%33,50	0
Bera	4	%68,40	3
Donostia	51	%35,40	18
Errenteria	33	%37,70	12
Espainia	2	%0	0
Hernani	6	%35,51	2
Hendaia ²	6	%8,7	1
Irun	21	%13,14	3
Iruñea	1	%10	0
Lasarte	10	%19	2
Lezo	4	%56,80	2
Oiartzun	15	%71,70	11
Pasaia	14	%36,23	5
Tolosa	2	%64,20	1
Urnieta	2	%33,8	1
Usurbil	3	%66,90	2
Zarautz	8	%68,10	5
Zestoa	1	%77,80	1
Zumaia	2	%68,90	1
Guztira	200	%37,50	75

² Hendaiaiko euskara gaitasun datu zehatzik ez da topatu, eta beraz, Lapurdiko kostaldeko euskara gaitasuna erabili da kalkulua egiteko (Euskararen Erakunde Publikoa, 2011).

1. taulan ikus daitekeen bezala, jatorrietan nagusi dira Donostia eta Errenteria, bisitari guztietatik (200) 51 Donostiakoak baitira (%25,1), eta 33 Errenteriakoak (%16,5). Ondoren, Irun (%10,5), Pasaia (%7), eta Oiartzun (%7,5) ditugu.

6. grafikoa: bisitarien jatorri nagusiak astean zehar

Azpimarragarria da, Oiartzunen kokatuta egonda, hirukoitza baino gehiago direla Donostiatik etortzen direnak Oiartzundik baino, eta bikoitza baino gehiago Errenteriatik hurbiltzen direnak.

Kopurutan txikiagoak badira ere, Lasartetik eta Zarautzetik etortzen direnak aipatutakoen atzetik dabilta bisitari kopuruan. Nahiz eta gutxiago diren, urrunago dauden herriak dira hauek, baina, dirudienez, merkataritza gune hauen indarra haraino heltzen da, Lezotik zein Hendaiatik baino bisitari gehiago ekartzen baitituzte. Datu harrigarria, Lezo mugan duen herria baita.

Bestetik, jatorrizko herriaren euskaldun kopurua kontuan harturik, bisitari euskaldun kopurua kalkulatu da bisitarien jatorrizko herriaren euskara gaitasunaren arabera. Guztira, 200 bisitaritik, 75 dira euskaldunak. Hau da, bisitarien %37,5.

6.2.2 Asteburutan jasotako datuak

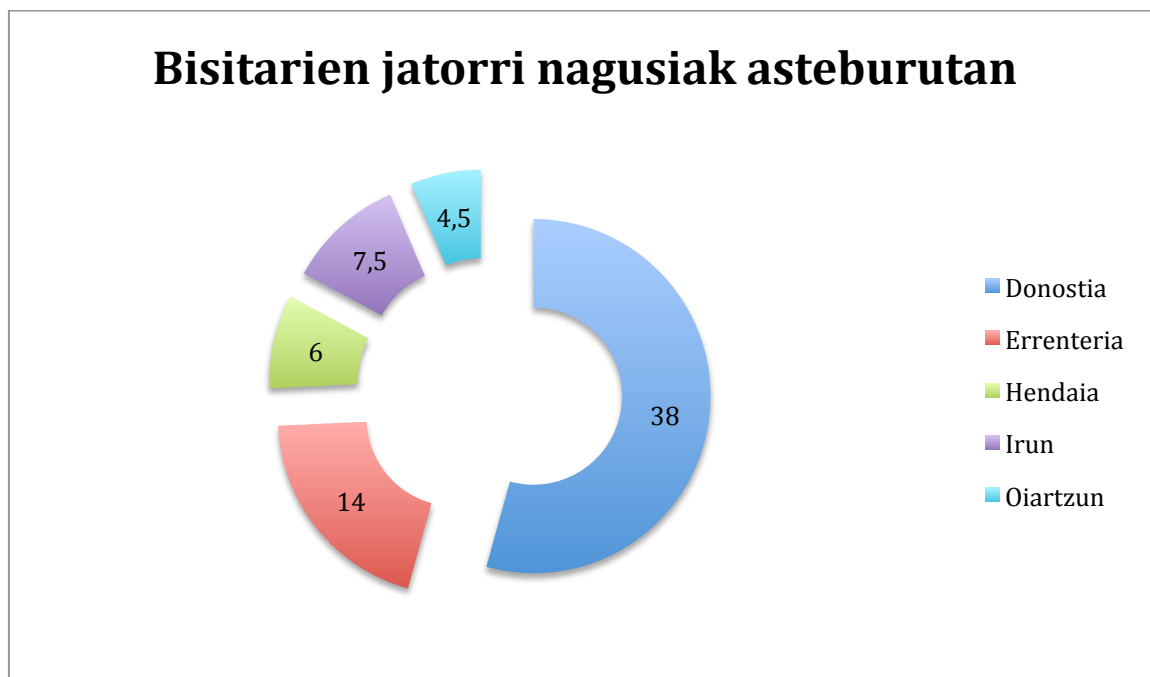
Ikusten den bezala, berriro ere Donostia eta Errenteria dira bisitari kopuru gehien ematen dituzten herriak, bisitarien %38 eta %14 bertakoak baitira.

2. Taula: bisitarien jatorria asteburutan

Herria	Bisitariak	Herrietako euskaldunak	Bisitari euskaldunak
Aia	2	%79,30	2
Andoain	4	%31,11	1
Astigarraga	4	%37,58	2
Azpeitia	1	%80,60	1
Beasain	4	%33,50	1
Bera	5	%68,40	3
Donostia	76	%35,40	27
Errenteria	28	%37,70	11
Hernani	2	%35,51	1
Hondarrabia	8	%60	5
Hendaia	12	%8,7	1
Irun	15	13,%14	2
Lasarte	9	%19	2
Lezo	4	%56,80	2
Lizartza	1	%79,40	1
Oiartzun	9	%71,70	6
Ordizia	2	%38,4	0
Orio	2	%73,70	1
Pasaia	1	%36,23	0
Tolosa	2	%64	1
Urnieta	5	%33,8	2
Usurbil	2	%66,90	1
Zizurkil	2	%47,36	1
Guztira	200		74

Ondoren, ordea, Hendaia eta Irun dira jatorri nagusiak, 12 (%6) eta 15 (%7,5) bisitarirekin.

Oiartzungoak, berriz, konparazioan gutxi dira, berriz ere: 9 (%4.5).

7. Grafikoa: Bisitarien jatorri nagusiak asteburutan

Bisitari euskaldunen kopurua kalkulatzeko, berriro ere jatorrizko herriaren euskara gaitasuna hartu da kontuan.³ Honela, astean zehar jasotako kopuruaren antzekoa da asteburutan jasotakoa: 74 (%37). Beraz, ikusi da astean zehar eta asteburutan bertaratzen den bisitari euskaldun kopurua nahiko antzerakoa dela, astean zehar apur bat altuagoa.

³ ELE galdetegia betetzeko jarraibideetan honela kalkulatzen da euskaldun kopurua, eta kasu honetan ere horrela egitea erabaki da.

6.3 Hizkuntzen erabileraren neurketa

Esan bezala, hizkuntzen erabilera neurtzeko Soziolinguistika Klusterraren Kale erabileraren Neurketetan erabilitako metodologia hartu da oinarritzat. Honela, Carefourren, Leroy Merlinen, Mercadonan eta Brico Depoten bezeroen hizkuntza hautuak jaso dira behaketa bidez, beti ordu berean, astean zehar eta asteburutan. Guztira, 400 elkarrizketa entzun dira (200 astean zehar, 200 asteburutan), eta hiztunak lau adin taldetan banatu dira (ikus. erabilera taula eranskinean): 2-14; 15-24; 25-64; 64+. Bestalde, langileen hizkuntza ohiturak garrantzitsuak direnez, hauen erabilera ere neurtu da.

6.3.1 Hizkuntzen erabileraren neurketa: astean zehar

Behaketak egin diren egunetan, hiru hizkuntza dira entzun direnak: euskara (Eus), gaztelania (Gaz) eta frantsesa (B)⁴. Behaketa guztietan gailendu zaie gaztelania bi hizkuntzei, baina ez modu berean:

Leroy Merlinen, Mercadonan eta Brico Depoten, batz bestea, behatutako elkarrizketen eta hiztunen %10 jaso dira euskaraz, entzundako elkarrizketen eta behatutako hiztunen euskararen erabilera oso parekoa atera baita. Bestetik, gaztelania jaso diren elkarrizketak %89 dira.

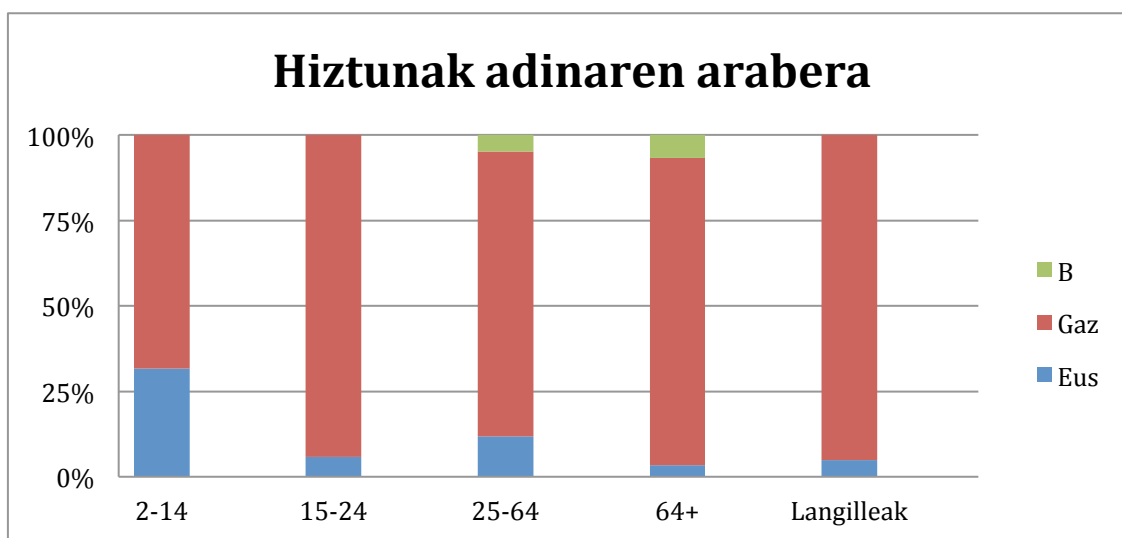
Carrefourren kasuan, ordea, euskararen erabilera %18koa izan da, beste hiruetan baino altuagoa. Elkarrizketen %78 gaztelaniaz, eta %4 frantsesez edo beste hizkuntza batean. Beharbada, euskararen erabilera altuagoa da hemen Oiartzunetik gertuago dagoelako, edota bezero tipologia euskaldunagoa erakartzen duen saltoki bat delako.

---

⁴ Gehienetan euskara, gaztelania eta frantsesa entzun dira, baina baita beste hizkuntza batzuk ere. Horregatik, frantsesa beste hizkuntzekin batera kokatu da aparteko talde batean.

Honen ondorioz, lau saltokietan jasotako kale erabilera datuak kontuan hartuz, euskaraz hitz egiten duen hiztun kopurua %9an geratuko litzateke, gaztelaniaz %84, eta beste hizkuntza batean %7.

Behatutako elkarrizketei dagokienez, proportzioak mantendu egiten dira gutxi gora behera, gaztelaniaz aritu diren hiztunak gailentzen dira (%86), euskaraz eta beste hizkuntzetan diren elkarrizketak nahiko pareko geldituz.8. Grafikoa:

8. Grafikoa: hiztunak adinka

Adinaren araberako hizkuntza erabilerari heltzen badiogu, ordea, euskara gehien hitz egiten den adin taldea 2-14 urte bitarteko hiztun taldea da, non, hiztun hauen %32ak euskaraz egin duen. Hala ere, adin talde honetan ere gaztelania da nagusi, %68ak egiten baitu.

Hauen ondoren, euskaraz gehien hitz egiten duen hiztun taldea 25-64 urte bitartekoei osatzen dutena da. Hauek, elkarrizketa guztien %12a euskaraz egin dituzte, %83a gaztelaniaz, eta %5 beste hizkuntzaren batean.

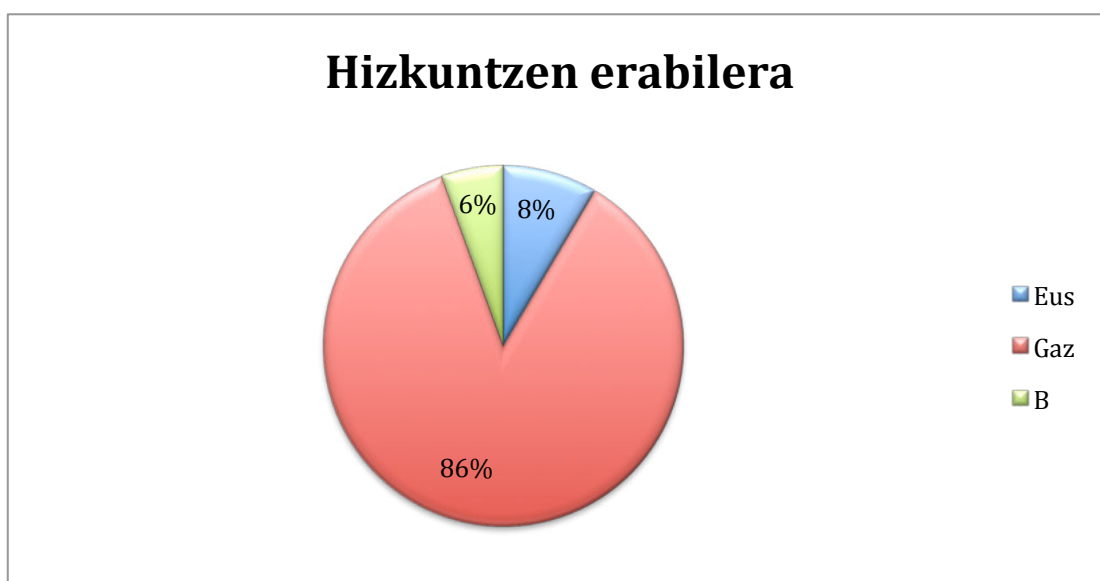
Bestetik, 15-24 urte bitarteko hiztunen artean, elkarrizketa guztien %6a euskaraz egin dira. Gainontzeko guztiak, %94, gaztelaniaz egin dira.

Euskaraz gutxien egiten duen adin taldea, hortaz, 64 urtetik gorakoek osatzen dute. Hauen kasuan, gehiago dira beste hizkuntza batean egindako

elkarrizketak (%7) euskaraz egindakoak baino (%3). Gaztelania, berriro ere, nagusi dugu (%90).

Azkenik, langileen hizkuntza ohiturak ditugu. Elkarrizketa guztien %95 gaztelaniaz egin dituzte hauek, eta gainontzekoak euskaraz (%5).

6.3.2 Hizkuntzen erabileraren neurketa: asteburutan

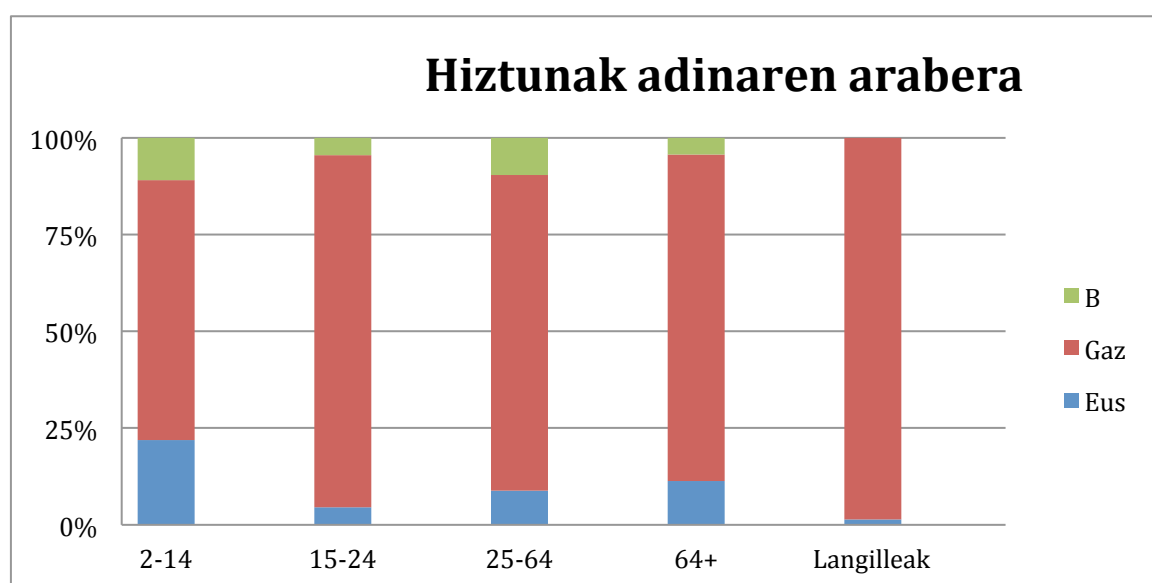
9. Grafikoa: hizkuntzen erabilera

Euskararen erabilerari dagokionez, astean zeharrekoaren antzekoa dugu hau. Guztira, euskaraz entzundako elkarrizketak %8 dira, eta euskaraz entzundako hiztunak %10. Hortaz, gaztelania gailentzen da berriro ere bai entzundako elkarrizketetan (%86) eta baita entzundako hiztunen artean ere (%83). Honek esan nahi du, euskara eta beste hizkuntzak (orokorrean, frantsesa) pareko dabiltzala asteburu zein astean zehar, beti ere, erabilerari dagokionez.

Hala eta guztiz ere, asteburutan astean zehar gertatzen ez den zerbait gertatzen da. Izan ere, ikusi dugu astean zehar Carrefour zela euskaldun gehien erakartzen zituen saltokia (euskarazko elkarrizketak %18 ziren). Kasu honetan, ordea, Mercadona ere Carrefourren taldean sartzen da, Leroy Merlin eta Brico Depotekin

alderatuz, gehiago baita euskaraz entzundako elkarrizketen kopurua: %14 (asteaz zehar baino %5 gehiago).

Bestetik, Carrefour eta Mercadona euskaldunagoak badira ere, muturrean dago Brico Depot, hemen entzundako euskarazko elkarrizketa kopurua %0 baita asteburutan, hots, asteaz zehar baino %8 gutxiago.⁵ Honek, jakina, emaitza nagusian eragiten du, negatiboki.

10. Grafikoa: Hiztunak adinka

Adinaren araberako erabilerrari begiratzen badiogu, baina, egoera ez da asteaz zeharrekoaren ezberdina. 2-14 bitarteko hiztunen kasuan, %22 izan dira euskaraz entzundakoak, eta %67 gaztelaniaz. Gainontzekoa (%11) beste hizkuntza batean egin da. Beraz, euskararen erabilera %10 jaitsi da asteburutan. Hala eta guztiz ere, adin talderik euskaldunena izaten jarraitzen du honek.

Ildo beretik jarraituz, 64 urtetik gorakoek osatzen dute ondorengo talde euskaldunena, non euskararen erabilera %11 den, gaztelaniarena %85, eta beste hizkuntzarena %4. Asteaz zeharreko datuekin alderatuz, %4 igo da euskararen erabilera, eta adin talde erdaldunenetik euskaldunen artean egotera igaro da.

⁵ Kontuan hartu beharra dago behaketak beti momentuari loturik daudela, eta, nahiz eta momentuan euskarazko elkarrizketarik ez entzun, beste edozein asteburutan euskara entzuteko aukera dagoela.

%9 da asteburutan 25-64 urte bitartekoen euskararen erabilera, %82 gaztelaniarena. Astean zehar baino %3 gutxiago hitz egin da euskaraz.

Talde erdaldunena, 15-24 urte bitartekoena da, %5 baita euskararen erabilera, %90 gaztelaniarena, astean zeharreko datu antzekoekin.

Azkenik, langileen kasua dugu, non berriro ere elkarrizketen %99 gaztelaniaz egin dituzten eta %1 euskaraz (astean zehar baino %4 gutxiago).

6.4 Lintzirin eta zirkulazio-eragina

Oiartzungo Udalarentzat Garo Azkuek (2016) egindako lanean oinarrituta egin da atal hau eta honi dagozkion ondorioak. Honen lanak Mercadona eta Brico Depot aztertzen ez baditu ere, besteak beste, B&B hotelak, Carrefourrek eta Leroy Merlinek erakartzen dituzten autoen kopurua aztertzen du, bai astean zehar eta baita asteburutan ere, ondoren batz bestekoa ateraz.

Carrefourren kasuan, poligonoan sartzen diren auto guztien %65a erakartzen du honek, hots, eguneko 3468 auto. Auto mugimendurik handiena 19.00-20.00 ordu bitartean izaten da. Estatistiken arabera, kopuru hau %1,8 igotzea espero da datozen urteetan.

B&B hotelaren eta Leroy Merlinen egoera, ordea, ez da berdina. Erakartzen duten auto kopurua ezin da Carrefourrenarekin konparatu. Izan ere, B&B hotelak eguneko 1635 erakartzen ditu (Carrefourrek erakartzen dituen autoen erdia baino gutxiago). Mugimendu handiena, hemen ere, 19.00-20.00 bitartean ematen da, eta hau datozen lau urteetan %1,8 igoko dela estimatzen da.

Leroy Merlinen kasuan, bestetik, batz besteko autoen kopurua 981/eguneko da (Carrefourrek erakartzen duenaren herena baino gutxiago). Hemen, ordea, 18.00-19.00 bitartean mugitzen dira auto gehienak, eta, beste bietan bezalaxe, datozen 4 urteetan trafikoa %1,8 igotzea espero da.

7. Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa: galdetegiaren azalpena

Lintzirin merkataritza guneak Oiartzunen duen hizkuntza inpaktua neurtzeko erabili den tresna, betetako galdetegiak eta hauekin lortutako emaitza azalduko dira atal honetan.

Honetarako, UEMAk 2017ko Maiatzean ateratako “Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa” deritzon tresna erabili da, baina, metodologia atalean azaldu bezala, moldaketa batzuk egin dira baliagarria izan dakigun. Guztira, hiru galdetegi erantzun dira: galdetegi laburra, Eragin Linguistikoaren Ebaluazioaren galdetegi eta funtsezko alderdien galdetegi. Azken honetan, aztergai dugun gunearen izaera dela eta, jarduera ekonomikoari dagokion atala soilik bete da.

7.1 Galdetegi laburra

GALDERA	BAI/EZ	AZALPENA
1. Proiektuak/egitasmoak izango du eraginik tokiko biztanleria kopuruan? (etxebizitzak eraikiko direlako, lanpostuak sortuko delako...)		
2. Proiektuak/egitasmoak izango al du eraginik tokiko bisitari kopuruan? (aisialdi guneak eraikiko delako, zerbitzuak sortuko direlako, lanpostuak ugarituko direlako...)	BAI	
3. Proiektuak/egitasmoak izango al du eraginik tokiko hizkuntza politikan? (erakunde baten izaera aldatzen denean, eskola baten hizkuntza eredua aldatzen denean, zerbitzu baten publikazio edo pribatizazio kasuetan...)		
4. Proiektuak/egitasmoak izango al du eraginik tokiko hitzun komunitatearen harreman sareetan? (ludoteka berria egiten den kasuan, herrian parkerik ez eta parke bat eraikitzen den kasuan, eskola txiki bat irekitzen den kasuan...)		

3. Taula: galdetegi laburra

Lau galderetatik, "Proiektuak/egitasmoak izango al du eraginik tokiko bisitari kopuruan?" galderari bakarrik eman zaio baiezko erantzuna, bigarrenari. Izan ere, 6.2 atalean azaldu bezala, Oiartzungoak ez diren bisitari ugari erakartzen dituzte lau saltokiek. Bai astean zehar, eta baita asteburuetan ere, Oiartzungoak ez diren bisitariak %80 baino gehiago baitira.

Gainerako galderei dagokienez, Lintzirinek ez du Oiartzungo biztanlerian edo etxebizitza berrien sorreran eraginik izan. Erdigunetik urrun dagoen gunea delako hau, eta 70. hamarkadatik Oiartzungo biztanleen bizitzan dago, baita erosketa ohituretan ere.

Bestetik, ezezko erantzuna eman bazaie ere, hizkuntza politikan eta tokiko hiztun komunitatearen harreman sareetan eragin dezake gunea honek, baina eragin hau bisita kopuruaren ondorioztat ulertu da, ez baita herriko hizkuntza politika aldatu, baizik eta saltoki jakin batzuetakoa, beti ere, bezero tipologiaren arabera dena. Harreman sareen eraginari helduz, Lintzirinek, aldatzekotan, bezero-saltzaile harremana aldatuko lukeela ulertu da, herritarren erosketa edo kontsumo ohituren aldaketaren ondorioz.

7.2 Eragin Linguistikoaren Ebaluazioaren galdetegia

Sei ataletan banaturik dagoen galdetegia da hau. Kasu honetan, galdetegiaren zati bat bakarrik bete da, proiektua egin ondorengoari dagokiona. Guztira, eraginaren indize osoa, 114 puntukoa atera da, hots, moderatua, beti ere kontuan hartuz galdetegiaren zati bakarra bete dugula. Emaitza, hau, ordea, nahiko altua da konparazioan, izan ere, proiektua egin eta geroko atalak soilik bete dira, eta hauek betetzen atera zitekeen puntuaziorik altuena 288 da. Beraz, 114/228tik gelditzen da atera zaigun emaitza. Ehunekotan jarrita, %39,58 litzateke emaitza.

1. Komunitatearen kultur eta gizarte bizitzan(harreman sareak aldatzea, harreman ohiturak aldatzea, kultur espresioak aldatzea, elkargune berriak sortzea, kultur agenda)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
1.2 Eragina proiektua egin eta gero				
1.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	2	4
1.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	2	4

4. taula: ELE galdetegia 1. atala

Komunitatearen kultur eta gizarte bizitzari dagokionez, atala betetzeko Oiartzungo Udaletxearentzat egindako “Oiartzungo merkataritza suspertzeko plan berezia” (Hiritik & Aztiker, 2016) hartu da oinarritzat. Honen arabera, Oiartzungo merkataritza txikien %67,5 euskaraz idazteko gai da, %20,7 bezeroei arreta emateko eta %9 ulertzeko gai. Bezeroak, aldiz, %77,3 euskaldunak dira. Oiartzungo biztanleen %68,2 joaten da astean behin Oiartzun kanpoaldean kokaturik dauden merkataritza guneei erosteko. Hauen artean, gehienak 35-64 urte bitartekoak dira, baina gazteen %100 joaten da gutxienez hilean behin haurerara. Erosketa “garrantzitsuak” egitera Oiartzun kanpoaldeko merkatal guneei erosteko joaten da herritarren %84,6.

Ikerketa horrek ateratako ondorioen arabera, beraz, ikusi da merkataritza txikiari dagokionean, euskara faktore erakargarria dela bezeroentzat, eta merkataritza txikia euskaldunagoa dela merkataritza guneei erosteko.

Datuok kontuan hartuz, proiektua egin eta geroko eragina hedatua dela erabaki da bi arrazoiengatik. Batetik, esandako datuen arabera, herritarren kontsumo ohituretan zuzenean eragiten duen gunea dugu aztergai, herritarren (eta herriz kanpoko) bisitari kopuru handia erakarriz. Bestetik, saltokien eta udaletxearen arteko tramiteetan ere eragiten du, saltokien kontaktu asko atzerritarrek baitira, eta, beraz, ez dute euskararen ezagutzarik. Hortaz, Lintzirinek komunitatearen kultur eta gizarte bizitzan intentsitate maila ertainean eta altuan eragiten duela erabaki da, negatiboki bieran, eragin hedatua baitu (bezeroengan eragiten duela eta baita udaletxearen tramiteen hizkuntzan), baina etengabeko eragin ertainarekin, erdigunetik aldentzen den gunea delako hau.

2. Tokiko euskararen ezagutzan (tokiko komunitatearen euskararen ezagutza tasa. Biztanle, erabiltzaile, langile edota bisitari berrien eraginez etor daiteke aldaketa)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
2.2 Eragina proiektua egin eta gero nabarituko da?	BAI			
2.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	4	8
2.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	4	8

5. Taula: ELE galdetegia 2. atala

3. Tokiko euskararen erabileran (tokiko komunitatearen euskararen erabilera tasa aldatzea. Biztanle, erabiltzaile, langile edota bisitari berrien eraginez etor daiteke aldaketa)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
3.2 Eragina proiektua egin eta gero nabarituko da?	BAI			
3.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	4	8
3.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	4	8

6. Taula: ELE galdetegia 3. atala

Tokiko euskararen ezagutzan eta tokiko euskararen erabileran eragin mailarik altuena atera da. Bietan, proiektua egin eta geroko ataletan, eragina mugatua da (intentsitate maila altuan), merkataritza gunera bertaratzen direnei eragiten baitie. Bien kasuan, hala ere, etengabeko eragin altua suposatzen du. Atal batek besteak baino garrantzi handiagoa duenez balioari begira, tokiko euskararen erabilera da kezkarriena, baliorik altuena baitu. Honek esan nahi du, Oiartzungo euskararen erabilerarekin konparatuz, Lintzirinen bildutako euskararen erabilera eta Oiartzungo gainontzeko auzoen euskara erabilera guztiz desberdinak direla. Oiartzungo erdialdekoaren beste muturrekoa dela, Ondorioz, pentsa daiteke oso

herri euskaldunetarik datozen bisitariak egingo luketena baino gehiago egiten dutela gaztelaniaz gune honetan, oiartzuarrak barne.

4. Hizkuntza paisaian (paisaia horretan ikus edo entzun dezakegunak osatzen du hizkuntza paisaia)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
4.2 Eragina proiektua egin eta gero nabarituko da?	BAI			
4.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	2	4
4.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	2	4

7. Taula: ELE galdetegia 4. atala

5. Zerbitzuen/ jardueren/ egitasmoen komunikazioetan (deialdiak direla, adierazpenak direla, egindakoaren berri ematea dela...)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
5.2 Eragina proiektua egin eta gero nabarituko da?	BAI			
5.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	2	4
5.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	2	4

8. Taula: ELE galdetegia 5. atala

6. Euskarazko zerbitzuen eskaintzan (jardueren hizkuntza)	Eragina BAI/EZ	+/-	Intentsitatea	Balioa
6.2 Eragina proiektua egin eta gero nabarituko da?	BAI			
6.2.1. Eragina mugatua: eragina proiektuak zuzenean sortuko duena izango da bereziki?	BAI	-	2	4
6.4. Eragina etengabekoa izango da	BAI	-	2	4

9. Taula: ELE galdetegia 6. atala

Hizkuntza paisaian, zerbitzuen/egitasmoen komunikazioan eta euskarazko zerbitzuen eskaintzan, denetan eragin hedatua eta etengabekoa dela erabaki da, maila ertainean, saltokien iragarkiak, katalogoa... merkataritza gunetik kanpo iristen

baitira. Gainera, hauetan erabilitako hizkuntza hautua ez da era antolatu eta koherente batean egiten. Erraz aurki daitezke komunikatu elebakarrak gaztelaniaz, beste batzuk elebitan, eta beste batzuk euskara hutsean.⁶ Eskaintzaren aldetik, lehentasuna Oiartzungo biztanleek dute lanpostuak betetzeko garaian, eta ondoren bailarakoek. Jatorriaren araberrako euskara gaitasuna da langileengandik espero dena (giza baliabideen arduradunek adierazi dute), eta honek ez du langileek euskara jakitea bermatzen.

7.3 Funtsezko alderdiak: jarduera ekonomikoa

Atal honetan, dena delako proiektuak eragingo duen jarduera ekonomikoaren inguruko hiru ataletan daude banaturik galderak: izaera, dimentsioa eta lekukotzea.

IZAERA	Funtsezko alderdiak	BAI	EZ
	23. Ekimenak tokiko lan-aukerak sustatzen al ditu?	X	
	24. Sortuko diren lanpostuak bertakoek betetzeko neurriak ezartzen al ditu helburuen artean?	X	
	25. Helburuen artean askotariko enpleguak lortzeko aukerak sustatzea al dago?	X	
	26. Herritar-talde guztientzako lan aukerak bultzatzen al ditu?		X
	27. Helburuen artean, tokiko enpleguarekin lotutako prestakuntza sustatzea jasotzen al du?		X

⁶ Eranskinetan errotulu eta iragarkien adibideak.

	28. Ekonomia aniztasun handiagoa egotea bultzatzen al du?	X	
--	---	---	--

10. taula: funtsezko alderdiak: jarduera ekonomikoa, izaera.

DIMENTSIOA	Funtsezko alderdiak	BAI	EZ
	29. Tokiko beharretara neurritutako lanpostuak sustatuko al dira?		X

11. Taula: funtsezko alderdiak: jarduera ekonomikoa, dimentsioa

LEKUKOTZEA	Funtsezko alderdiak	BAI	EZ
	30. Enpresa berriak eraikiko badira euskararen hauskortasun txikiko gunean izatea aurreikusi al da?	X	

12. taula: duntsezko alderdiak: jarduera ekonomikoa, lekukotzea

Izaerari dagozkion galderetan, 23, 24 eta 27. galderei baiezko erantzuna eman zaie. Lintzirinek tokiko lan aukerak sustatzen dituela eta beraz, lanpostuak bertakoek betetzeko neurriak betetzen direla erabaki da, saltokietako langileak aukeratzeko garaian, oiartzuarek baitute lehentasuna, eta bailarakoek ondoren. Bestetik, tokiko enpleguarekin lotutako prestakuntza jasotzen dute hautatutako langileek, oinarritzkoa bada ere (lan egiteko metodologia...).

Bestetik, ekonomia aniztasuna sustatzeari, herritar talde guztientzat lan aukerak bultzatzeari eta askotariko enpleguak lortzeko aukera sustatzeari ezezkoa eman zaio, ekonomia eredu mota jakin bat bultzatzen duen gunea baita hau, produktu eta bezero mota jakin batentzat bideratua. Hala ere, Brico Depot eta Leroy Merlinekin kasuan, saltzen duten produktu mota dela eta, gremio gehiago barne hartzen dituzten saltokiak dira.

Dimentsioaren atalari dagokion 29. galderari ezezko erantzuna eman zaio, ez baita uste tokiko beharretara begira dauden lanpostuak sustatzen direnik, baizik eta sektore eta langile zehatz batekin loturikoak soilik.

Azkenik, lekukotzearen barnean dagoen 30. galderari baiezko erantzuna eman zaio, hots, enpresak eraiki diren gunea euskarari dagokionean ez da hain sentikorra, esan bezala, erdigunetik urrun dagoen gunea baita hau, hortaz, herritarren erabileran eta ezagutzan gutxiago eragiten du.

Ondorioak eta neurriak

Helburuen atalean esan bezala, Lintzirin deritzon merkatalritza gunek Oiartzungo euskarari eraginik bazuen, eta edukitzekotan, zenbaterakoa zen jakiteko helburuetako bat zen lan honena, ondoren emaitzetan oinarritutako ESEP egiteko. Argi utzi nahi da lan honekin, etorkizunean aztertutako gunera hurbilduko diren enpresa berriekin izango den tramitean euskara presente egotea bilatzen dela, hau da, azterketa honen bitartez, etorkizuneko enpresa berriei haien jarduera ekonomikoak euskarari eragin dezakeela eta hortaz, neurri batzuk ezinbestekoak direla adierazteko erabili nahi da. Horrela, Oiartzungo euskara zerbitzuak delako enpresek izan dezaketen hizkuntza politikan parte hartzea errazagoa izango da.

Bestetik, lan hau etorkizunean mota honetako lanei bidea irekitzen dien lan bat bezala planteatu zen hasieratik. Horretarako, Oiartzungo euskara eta hirigintza teknikariak eta UEMAko teknikariaz osatutako lan talde bat bildu zen, eta guztira gunera bertaratutako 400 bisitariri galdetu zitzaizkien jatorria, eta beste 400 elkarrizketa bildu ziren (behaketa bidez). Dagoeneko eraikirik dagoen gunea izateak datu enpirikoak jasotzeko baliabidea eman dio lan taldeari, eta honela, ELE galdetegia objektiboki betetzeko oinarri sendo bat, baita ESEP bat garatzeko orduan guneari buruzko datu zehatzak izatea, ekintzak eta jarduerak ahulguneetara bideratzeko.

Jatorriaren aldetik, bisitari kopuru handiena Donostia, Errenteria eta Irun udalerrietatik dator, bai asteen zehar eta baita asteburutan ere. Euskaldun kopurua %36aren bueltan dago.

Orotara, ELE galdetegia betetzean, Lintzirenek eragin linguistikoa dutela ziurtatu da, (288tik) 114ko puntuazioa duena, hots, moderatua. Zifra nagusiak eragin moderatura bagaramatza ere, eraginik larriena euskararen erabileran (48 puntu) eta ezagutzan (32 puntu) eman da. Hori dela eta, jarraian proposatuko diren neurri zuzentzaileak batez ere hauen egoera hobetzeko proposatu dira.

Euskararen erabileraren aldetik, datu larrienak bertan jaso dira. Asteburutan eta asteen zehar euskararen erabilera nahiko pareko dago, gaztelania gailentzen da bietan, eta, kasu batzuetan, euskararen eta beste hizkuntzen erabilera antzekoa da. Bi kasuetan 2-14 urte bitartekoak izan dira euskara gehien egin dutenak. Lintzirinen jasotako euskararen egoera eta Oiartzunen bizi dutena konparatuz gero, kontrakoak dira biak, muturrekoak. Izan ere, arnagune batean, "itogune" bat kokatzen da, herriko erdigunetik urrun badago ere, herriaren parte dena, eta merkataritzaren ikuspegitik pisuzkoa. Euskara osasuntsu egotetik, muturreko egoera bizitzera darama merkataritza gunek honek (eta honek dakarren guztiak). Pentsa daiteke, beraz, gunek honetako bizimodua, nahiz eta arnagune batean kokaturik egin, ez dela jasangarria euskararentzat. Hori dela eta, jarraian proposatuko diren neurri zuzentzaileak batez ere hauen egoera hobetzeko proposatu dira.

Neurri zuzentzaileekin hasi aurretik, ordea, zailtasunak ekarri dituen faktore bat dago: zigor gabezia. Izan ere, hitzartutakoa ez betetzeak ondorioz ez duenez, hizkuntzaren faktorea betetzen ez denean, zigor bat jartzeko ezintasunaren aurrean ezer gutxi egin dezake lan honek, eta neurriak proposatu baina betearaziko ez dituen inor ez egoteak egoera zaildu egiten du. Horren alternatiba gisa ere erabiliko da ESEP, Euskal Autonomia Erkidegoan batez ere herri kopuru handiak hartu baitu hau egin eta honi jarraipena egiteko konpromisoa.

Merkataritza guneko euskararen egoera hobetzeari begira, anitzak dira egin daitezkeenak. Hasteko, udaletxearen eta enpresaren arteko hitzarmen bat eginez,

langileei euskarazko doako formakuntza eskain dakieke. Honek langileen artean behintzat euskara gaitasuna bermatuko luke. Hau lortzeko beste modu bat Oiartzungo euskara zerbitzuak hautespen prozesuetan euskara probak egitea litzateke, edo behintzat hautespen prozesuak egingo direnean enpresa hauei euskara probak egitea eskaintzea.

Hala ere, euskararen ezagutza bermatzea baino, zailagoa da euskararen erabilera bermatzea, enpresen lan egiteko metodologian eskua sartzea eskatzen baitu honek. Konponbidea litzateke langileek bezeroekin harremanetan jartzeko lehenengo hizkuntza euskara izatea, eta langileen esku dagoena euskaraz egitea. Hau, adibidez, mintzapraktika bidez burutu liteke, langileek hizkuntzarekin konfiantza har dezaten. Guzti hau udaletxearen artean eta enpresaren artean adostu eta hitzarmen batean idatziz jasotzea komenigarria litzateke. Horrela, adostutakoa beteko ez balitz, idatzizko euskarri bat egongo litzateke adostutakoa betearazteko.

Bestetik, hutsune handia dago arlo honetan, neurriak “betearaziko” dituen inor aurkitzea zaila baita, eta neurri guztiak ezerezean geratzeko arriskuan jartzen ditu horrek. Hortaz, ezinbestekoa litzateke hitzartutakoaren jarraipena egingo lukeen arduradun bat izendatzea. Honetarako, komenigarria litzateke lan taldea finkatzean, neurriak aplikatzeaz eta aplikatu ondorengo jarraipenaz arduratuko den norbait izendatzea, behar izanez gero, euskara zerbitzuari baliabide gehiago emanaz.

Honekin loturik, enfasia egin nahi da jarduera baimenen tramiteetako espedienteen sorreran, hauek, behin euskara zerbitzura iritsita, enpresaren eta euskara zerbitzuaren arteko harremana edo kontaktua erraztuko luke eta.

Komunikazioari dagokionez, hiru neurri proposatzen dira. Batetik, Udaletxearen eta enpresaren arteko tramiteetan arduradun izango denari euskara jakiteko eskatzea. Enpresek egindako publizitate, idatzi eta komunikatuetan, ordea, inkoherentzia da nagusi, batzuetan besteetan baino saiakera handiagoa egin bada ere, gauza batzuk euskaraz (inprimakien azala, atal nagusiak..), beste batzuk gaztelaniaz, beste batzuk elebitan...baitaude. Inkoherentzia hau saihesteko, gaztelaniazko komunikatu elebakarrak saihesteko eskatzea erabaki da, eta

oinarrizko gauzak azaltzen dituzten euskarazko idatzi elebakarrak onartzea. Bezeroei helduko zaizkien dokumentuak direnez, denak elebitan jartzea, edo, elebakarra izatekotan, euskaraz egotea proposatzen da, modu honetan, euskararen presentzia bermatuz. Azkenik, azken neurri honekin loturik, marketinaz edota errotulazioaz arduratuko denari euskara gaitasuna eskatzea proposatzen da, errotulista euskalduna izatea, honela, bai gaztelaniaz eta baita euskaraz idatzitakoa zuzen idatzita egongo da.

Gainera, enpresen komunikatu eta iragarkiak herriko hedabideetan agertzeko eskaintza egitea proposatzen da, honek euskaraz egongo direla bermatzen baitu.

8. Euskara Sustapen Ekintza Plana (ESEP)

ESEPen inguruko informazioa emateko Euskararen Aholku Batzordeak 2012. Urtean egindako txostenean azaldutakoa hartu da oinarritzat.

- **ESEPen helburuak**

Euskara Biziberritzeko Plan Nagusiaren helburua euskaraz bizitzeko eukerak ematea zen bezalaxe, ESEPen helburu nagusia euskararen erabilera da, beti ere, ezagutza bultzatuz, ezagutzaren eta erabileraren arteko ezberdintasuna murriztera begira.

“Euskararen erabilera sendotu eta zabaltzea gizarte egiatan elebidun bateranzko urrats ezinbestekoa da. Euskararen funtzio soziolinguistikoetan eta hedapen sozialean aurrerapauso handiak eman diren arren, hainbat gizarte-esparrutan oso ahula da euskarak duen presentzia”.

Helburuari ekiteko, EBPNko zenbait gauza mantendu eta beste hainbat berrikuntza txertatu dira plan berrian, EBPN diseinatu zeneko egoera ez baita gaur egungoaren berdina, eta beharrak eta hutsuneak, hortaz, ere ez.

Helburuen artean, ordea lehentasunezko helburuak eta eragin eremuak identifikatu dira. Hizkuntza plangintza berria hiru helburu estrategikoren inguruan antolatu da: euskararen jabekuntza, euskararen erabilera eta euskararen elikadura.

1. Euskararen jabekuntza

Hiru esparru bereiz daitezke hemen, euskararen geroratzean oinarritzakoak direnak: familia bidezko transmisioa, euskararen irakaskuntza eta euskalduntze-alfabetatzea.

2. Euskararen erabilera

Etorkizunera begira helduen eremuetan euskararen presentzia bermatzea da helburu estrategiko honen funtsa, eta zenbait esparrutarako neurriak biltzen dira

bertan: aisia, kirola, kultura, teknologia berriak, lan mundua...

3. Euskararen elikadura

Hizkuntza normalizazioari begirako euskararen sorkuntza eta ekoizpena bilatzen da helburu honetan, hots, euskal hiztun batek hizkuntza eroso erabil ahal izatea. Nolabait esanda, euskal kulturgintza dirulaguntzen mende ez egotea.

Azkenik, helburu hauek lortzeko zehar-lerroak zehaztu ziren: euskararen aldeko motibazioa (euskararen sentsibilizazioa eta motibazioa) eta euskararen zabalkundea (barruko eta kanpoko proiektzioak).

- **ESEPen lehentasunak**

Helburu estrategikoez gain, euskara 21 ekimenean lehentasunak zehaztu ziren:

1. Euskararen **ezagupena eta erabilera belaunaldi berrietan** bermatzea.
2. Euskara ohiko hizkuntza izango duten **arnasgune eta funtzioak** zaindu, indartu eta hedatzea, euskararen belaunez belauneko transmisioa bermatzeko eta erreferentzialtasun soziala indartzeko. Azken batean, helburua ez baita euskararen ezagutza zabaltzea, besterik gabe, baizik eta euskal hiztunak sortzea.
3. **Familia-transmisioa** bermatzea, oso bereziki 25 urte barru izango diren 30 urtez azpiko gazte elebidunek euskara ere izan dezaten etxeko hizkuntza. Hauxe dugu etorkizunaren gako nagusia.
4. **Euskal hiztunen erkidegoa trinkotzea**, euskararen erabilerarako sare operatibo presentzialak zein birtualak hedatuz eta indartuz.
5. **Hiri handietan euskara erabiltzeko aukerak areagotzea**, familia euskaldunei, gazteei eta haurrei lehentasuna emanez
6. **Elebitasun pasiboa** helduen munduan – eta gutxieneko helburutzat - areagotzea eta prestigiatzea.
7. **Euskarazko kultura kontsumoa indartzea**, euskal kultura industria, ekoizle eta sortzaileekiko ikuspegi askatzaile batetik.

8. Euskara eta haren munduak **etorkinengana hurbiltzea**, hauen integrazio zabala eta aberasgarria ahalbidetzeko eta euskara erabilera-eremu demografikoki dinamikoetara hurbiltzeko xedez.

9. Euskaraz komunikatzeko **estandarrak malgutzea eta aberastea**, hiztun berrien adierazkortasunaren mesedetan. Zuzentasunaren irizpide bakarretik komunikagarritasunarenera eta adierazkortasunarenera igarotzea.

10. **Hizkuntza eskubideak** eremu publikoan aitortzeko ez ezik errespetatzeko bidean, euskara erabiltzeko aukerak bermatzea.

11. **Euskararen erakargarritasuna** lantzea eta era egokian proiektatzea: euskarak mundu ugari ditu bere baitan, eta euskarara datozenen munduentzako tokirik ere badu bere barnean. **Proiektatzen dugun baino anizkoitzagoa da euskararen unibertsoa**, eta are anizkoitzagoa egin beharra dugu, gizartearen pare anizkoitza izatera iritsiko bada.

12. **Euskararen irudiari prestigioa ematea**, kultura eta komunikazioaren alorreko lorpenak garbi proiektatuz, batetik, eta, bestetik, euskal gizartearen kohesiorako osagai ezinbestekoa dela praktikan eta diskurtso publikoan adieraziz.

13. **Hizkuntzaren teknologiak** (informazio eta komunikazioaren teknologiak euskararen garapenerako baliatzea), sarerako euskarazko edukiak sortzea eta komunikaziorako sare birtualak era egokian baliatzea, euskararen normalkuntza eta erabilera aukeren mesedetan. Izan ere, euskarak informazio eta komunikazioaren teknologiak baliatu behar ditu, horixe baitu ezinbesteko baldintza hizkuntza guztiz garatua izatera iristeko.

14. **Hizkuntza politikaren inguruko akordiorik zabalena etengabe elikatu eta sendotzea**, euskararen biziberritzea eta kohesio soziala estu lotuko dituen itun berri baten bila. Ildo horiek dira EBPNren berrikuspenak eta hari jarraipena emango dion planak eduki behar dituen oinarri teorikoak, hizkuntza plangintzaren antolamenduarekin modu egoki eta eraginkorrean uztartu beharrekoak.

8.1 Diagnosia: AMIA matrizea.

INDARGUNEAK	AUKERAK
1. Udalerri euskaldunean kokaturik dago Lintzirin merkataritza gunea, non euskaldun kopurua %71,7 den.	1. Euskara gaitasun altua dago, eta etorkizunean ere egotea espero da, D ereduan matrikulatzen baita ikaslegoaren %86. Hortaz, etorkizunean herritarrak euskaldunak direla bermatzen da. Enpresek herriko langileak lehenetsiz gero, euskaldunak izateko aukera handia dago.
2. Ezagutza tasa altua izateaz gain, euskararen erabilera ere altua da herrian. Adin tarte euskaldunenak 15-34 urte (%76,4) bitarteko gazteek eta 35-64 bitartekoek (49,2) osatzen dute.	2. Gaur egungo erosleen zatirik handiena 15-34 eta 35-64 urte bitartekoak direla pentsa daiteke. Bi kopuru hauen euskaldun tasa handia da: %83 eta %65.
3. Udaleko euskara zerbitzuak interesa du merkataritza guneko enpresekiko, bai errotulazioan euskarazko edukia sartzeko eta baita langileen hautespen prozesuetan parte hartzeko ere.	3. Bistiarien jatorri nagusiak Donostia, Errenteria eta Irun badira ere, ingurukoak baino udalerri euskaldunagoetatik ere bisitariak etortzen dira, hala nola, Zestoatik eta Zarautzetik.
4. Udaleko euskara zerbitzuak hizkuntza aholkularitza eskaintzen die herrian kokatzen den enpresa eta establezimendu guztiei.	4. Lintziringo euskararen erabilera datuak onak ez badira ere, Carrefourren (eta Mercadonan asteburutan) elkarrizketa gehiago hasi dira euskaraz. Badirudi erosle tipologia euskaldunagoa erakartzen dutela. Datu itxaropentsua da hau,

	<p>izan ere, Carrefourrek erakartzen du Lintzirinen sartzen diren autoen %65.</p> <p>5. Oiartzunek lehentasuna dute langileen hautespen prozesuetan.</p> <p>6. Beharrezko baldintza ez bada ere, langileak edo hautagaiak euskaldunak izatea balio erantsia da saltokientzat.</p> <p>7. Saltokiek eta merkatariek herriko hedabideetan publizitatea euskaraz egiteko aukera dute.</p>
AHULEZIAK	MEHATXUAK
<p>1. Oiartzun herri euskalduna izatea onuragarria da gunearentzat, baina Lintzirin Oiartzundik kanpo dago kokatuta, herri girotik kanpo, Oiartzun eta Irunen artean dagoen erdibidean. Honek interbentzio linguistikoa zailtzen du.</p> <p>2. Udaletxeak saltokiekin eta arduradunekin harremana izan dezake, baina zaila da udala eta saltokiek hitzartutakoa bete den ala ez kontrolatzea, jende masa handia mugitzen duen gunea baita hau, eta</p>	<p>1. Oiartzun euskalduna da, baina inguruko herriak ez dira Oiartzun bezain euskaldunak. Hortaz, proportzioan erosleak erdaldunak izateko aukera gehiago dago euskaldunak izateko baino.</p> <p>2. Saltoki handi hauek eskaintza anitza dute, tipologia ezberdinetako produktuak saltzen dituzte. Hortaz, erosketa zabalagoa egiteko aukera ematen die bezeroei. Gainera, saltoki hauek elkarrengandik oso gertu daude. Honek bezero gehiago</p>

<p>saltoki asko kokatzen dira bertan. Harremana egin bai, baina hitzartutakoaren jarraipena egitea ez da erraza.</p>	<p>(proportzioan erdaldun gehiago) erakar ditzake.</p>
<p>3. Udaletxeek eta saltokiek hitzartutakoa betetzen ez den kasuetan ez dago "zigorrik". Ezer gutxi egin dezake udaletxeak, ez baitago legez ezer arauturik.</p>	<p>3. Bisitari gehiago etortzen dira kanpotik Oiartzundik baino. Gainera, jatorri ezberdin askoko bisitariak biltzen ditu guneak.</p>
<p>4. Jende masa handia mugitzen du guneak, eta datuak egun batetik bestera asko alda daitezke, euskararen erabilera datuak barne. Zaila da datu errealak lortzea.</p>	<p>4. 200 bisitaritik 75 dira euskaldunak, batz bestea %37,5.</p>
<p>5. Errotuluek, iragarkiek... ez dute koherentziarik, ez baitago saltokiek jarraitu dezaketen eredu jakin bat.</p>	<p>5. Euskararen erabilera batz bestea %10 izan da, asteburutan eta astean zehar. Beste hizkuntzen erabileraren pareko.</p>
<p>6. Udalaren eta saltokien arteko jarduera baimenen tramitazioak luze jotzen du.</p>	<p>6. Langileen arteko komunikazioa gaztelaniaz egiten da kasu gehienetan (%95).</p>
<p>7. Ekonomia eredu masiboa da Litzirin merkatal guneak bultzatzen duena, eta hortaz, bezero tipologia jakin bat erakartzen du. Herriko merkataritxikien kalterako.</p>	

8.2 ESEP helburuak

- 1- Lintziringo hizkuntza pasaia hizkuntza ekologiaren ikuspegira egokitzea, euskarak bertako hizkuntza endemiko gisa garapen jasagarria izatea, belaunaldi guztiei dagozkien beharrak asetzeko ahalmena izan dezan, gainontzeko hizkuntzak arriskuan jarri gabe.
  - 1.1 Saltokietako langileak euskaldunak izan daitezen baliabideak ematea
  - 1.2 Langileen arteko harreman hizkuntza euskara izatea.
  - 1.3 Erosle tipologia euskalduna erakartzea.
  - 1.4 Euskara erabiltzeko aukerak sortu eta ondorioz euskararen erabilera igotzea 4 establezimenduetan (behintzat).
  - 1.5 Jarduera ekonomikoko hizkuntza euskara izatea enpresa barnera zein kanpora begira.
  - 1.6 Laginleen aukeraketan euskara gaitasuna balio erantsi izatetik betebeharrezko baldintza izatera pasatzea.
  - 1.7 Bezero-langile harremana euskaraz izatea euskaraz izan daitekeen guztietan.
  - 1.8 Dendetako langileek euskaraz lan egiteko konpromisoa hartzea.
- 2- Saltokien eta udaleko Euskara Zerbitzuaren arteko hartu-emana handitzea eta harremana hobetzea.
  - 2.1 Euskara Zerbitzuak saltokiekin adostutako jardueren baimenen tramitazioa errazagoa izatea.
  - 2.2 Euskara Zerbitzuak saltokietako publizitate kanpainetan parte hartzea.
  - 2.3 Saltokietako publizitate eta errotulazio eremuetan Euskara Zerbitzuaren jarraipena ahalbidetzea.
  - 2.4 Adostutako baldintzak betetzen ez diren kasuetan protokolo bat jarraitu ahal izatea.
3. Euskararen presentzia gutxienez gaztelaniarenaren parekoa izatea.

8.3 Helburuak, neurriak, ekintzak eta jarduerak.

AMIA matrizean ikusitako beharren arabera aukeratutako helburu, neurri, jarduera eta ekintzak:

1. Administrazioa
2. Gune geografiko euskaldunenak
3. Arlo sozioekonomikoa
4. Aisia eta kirola
5. Publizitatea
6. Hedabideak
7. Sentsibilizazioa eta motibazioa
8. Barruko proiektzioak

4. Administrazioa
4.4 Hizkuntzak erabiltzeko irizpideak finkatzea (Toki erakundeak)
4.4.1. Herri-administrazio bakoitzak bere esparrurako Hizkuntza Ofizialen Erabilerarako Irizpideak (HOEI) finkatzea. HOElak ondorengo arloetan aplikatzekoak izango dira, besteak beste: herritarrekiko ahozko eta idatzizko komunikazioa, administrazio bakoitzeko lan-arlo ezberdinen eta herrilangileen arteko ahozko nahiz idatzizko komunikazioa, administrazioen arteko idatzizko komunikazioa, komunikazio telematikoak, ekitaldi publikoetako hizkuntza erabilera, itzulpengintza, korredakzioa, erregistroa, tresna eta aplikazio informatikoak, internet eta intranet, argitalpenak, iragarpenak eta publizitatea, hizkuntza paisaia, herri-langileen etengabeko prestakuntza profesionala eta euskara-gaitasunaren hobekuntza, euskarazko komunikazio idatziaren kalitatea eta komunikagarritasuna, eta kontrataziorako hizkuntza-baldintzak
4.4.2. Hizkuntza Ofizialen Erabilerarako Irizpideak betetzen direla bermatzea
4.4.4. Elkarte eta enpresei dirulaguntzak ematerakoan edo jarduera publikoetarako baimenak ematerakoan edo udal instalazioen erabileraren lagapena egiterakoan hizkuntza irizpideak ere finkatzea eta hizkuntza-baldintzak betetzen direla

bermatzea
4.4.4. Elkarte eta enpresei dirulaguntzak ematerakoan edo jarduera publikoetarako baimenak ematerakoan edo udal instalazioen erabileraren lagapena egiterakoan hizkuntza irizpideak ere finkatzea eta hizkuntza-baldintzak betetzen direla bermatzea
4.4.6. Hizkuntza irizpideen baitan dagoen itzulpen politika egoki bat zehaztea (berezi idazketa elebiduna bultzatuz)
4.4.7. Itzulpenen eta euskaraz sortzen diren testuen komunikazio-kalitatea bermatzea
4.6 kanpoko komunikazioan euskararen erabilera gehitzea (Toki erakundeak)
4.6.1. Komunikazio planak garatzea euskara erabiltzeko gai diren herritarrek euskararen hautua egin dezaten lagundu eta sustatzeko
4.6.2. Komunikazio instituzionalean eta erakundearen izenean egiten diren jendaurreko jardueretan euskararen erabilera bultzatzea
4.6.3. Argitalpenetan euskararen presentzia gehitzea
4.6.5. Iragarki, publizitate eta kanpainetan euskararen presentzia areagotzea, komunikagarritasuna zainduta, eta betiere legeak ezarritako gutxienekoari kalterik egin gabe
5. Gune geografiko euskaldunenak
5.1 Herritarren gehiengo nabarmena elebidun izanik euskaldunenak diren gune geografikoetan euskara lehen hizkuntza funtzionala izan dadin neurriak hartzea (Toki erakundeak)
5.1.6. Helduentzako edozein arlotako etengabeko prestakuntza euskaraz eskaintzea <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ekintza: Herritarrengan eragitea dakiten euskara plazaratzearen (euskaraz bizi karpeta, errenta aitortpena euskaraz, gidabaimena euskaraz). Euskaraz bizi karpetan txertatzen dira hainbat esparrutako kanpainetan erabilitako euskarriak, euskaraz jardun nahi izanez gero nora jo eta zelan jokatu

adierazten dutenak (EPK, guraso talde bereziak, Berbalagun, aseguruak euskaraz, nominak euskaraz, erosketak euskaraz...).

5.1.7. Merkataritza kokaguneetan bezero euskaldunak euskarazko zerbitzua jaso ahal izango duela bermatzea

❖ Ekintza: Establezimenduen datu basea eguneratzea eta euskarazko materiala zabaltzea.

• 1. Ildoa: urtean behin, merkataritza eta ostalaritza establezimenduen datu basea eguneratzen da. Udalak azken hilabeteetako berrikuntzak txertatuko ditu: jabe aldaketak, ixteak, irekitzeak eta abar. Datuotan honako ezaugarri hauek bilduko dira: establezimendu mota, jabearen izen-abizenak, telefono zenbakia(k), helbide postala eta helbide elektronikoa. Hartu-emanetarako datuez gain (jabearen izen-abizenak, helbidea eta abar), UEMAk establezimendu bakoitzeko euskararen egoera jasotzen duen fitxa bat izango du. Bertan, honako datu hauek jasoko dira: arduradunen eta langileen euskararen ezagutza maila, ageriko idatzizko elementueneuskararen erabilera, agiritegietako euskara erabilera, publizitate euskarrietako hizkuntz erabilera eta UEMArri egindako eskaerak. Establezimendu bakoitzaren datuen eguneraketa bisiten bidez edo telefono bidez egingo da, kasuan kasuko egoera aztertuta eta herriko/eskualdeko eragileekin elkarlanean (euskara ziurtagiriak sustatzen dituzten taldeak, herriko euskalgintza taldeak, ostalari edo merkataritza elkarteak, udaleko euskara zerbitzua, eskualdeko garapen agentzia eta abar). Herrian edo eskualdean alor berean lanean ari diren eragileak zein diren identifikatu eta haiekin elkarlanean aritzeko aukerak ere lantzen dira. Lehentasuna eragileen arteko informazio trukea izango da.

• 2. ildo: material berria sortzea edo zaharra eguneratzea.

• 3. ildo: merkatarientzat egokitutako materiala banatzea.

—Sortutako materialaren zabalkundea egitea, ahalik eta establezimendu gehienetan erabil dezaten. UEMAREN materiala doan dela jakinaraztea, doan izateak material gehiago eskatzea eta erabiltzea baitakar.

UEMA. Arlo Sozioekonomikoa.

Ekintzaren helburu nagusia: Merkataritzan eta ostalaritzan euskararen erabilera

handitu. Estrategia orokorra: Laguntza teknikoa eskaini ostalari eta merkatariak euren kabuz euskaraz sortzen hasteko.

Euskara XXI txostenaren lehentasunezko lan ildo hauekin bat dator:

- Euskal hiztunen erkidegoa trinkotzea, euskararen erabilerarako sare operatibo presentzialak zein birtualak hedatuz eta indartuz. (4. lan ildo).
- Hizkuntza eskubideak eremu publikoan aitortzeko ez ezik errespetatzeko bidean, euskara erabiltzeko aukerak bermatzea. (10. ildo).

Atarikoak:

Euskara ohiko hizkuntza duten udalerrietako herritarrek egiten duten bizitza sozial guztia, publikoa zein pribatua, euskaraz izan dadin esparru estrategikoetan eragitea lehentasunezkoa da. Herrietan garrantzi handia izaten dute bertako ostalaritza eta merkataritza establezimenduek, bizitza sozialaren zati handi bat bertan egiten delako. Esparru hori euskalduntzea da egitasmoaren helburua.

- 1.ildoak: Merkataritza eta ostalaritza establezimenduen segimendua.

—1.ildoaren helburu espezifikoak:

* Herriko merkataritza eta ostalaritza establezimenduen euskararen egoera eguneratuta egotea.

* Herrian merkataritza eta ostalaritza establezimendu bat irekitzean edo jabeak aldatzean, bertan eragiteko mekanismoa martxan jartzeko datuak edukitzea.

—Deskribapena.

* Datu basearen eguneratzea udalekin elkarlanean egingo du UEMAk. Urtean behin, UEMAk hizkuntz normalizatzaileek merkataritza eta ostalaritza establezimenduen datu basea helaraziko diote udalari, eta udalak azken hilabeteetako berrikuntzak txertatuko ditu: jabe aldaketak, ixteak, irekitzeak eta abar.

* Datuotan honako ezaugarri hauek bilduko dira: establezimendu mota, jabearen izen-abizenak, telefono zenbakia(k), helbide postala eta helbide elektronikoa.

* Nolanahi ere, udalak irekierako edo lehen erabilerako baimen eskaerak jasotzen dituenean, UEMAr jakinaraziko dio establezimendua nork eta noiz irekiko duen, bai eta zer motatako establezimendua izango den eta non irekiko duten ere.

* Horretarako, UEMAk hizkuntz normalizatzaileak protokolo bat zehaztu eta udaleko hautetsi zein langileei helaraziko die.

* Hartu-emanetarako datuez gain (jabearen izen-abizenak, helbidea eta abar), UEMAk establezimendu bakoitzaren euskararen egoera jasotzen duen fitxa bat

izango du. Bertan, honako datu hauek jasoko dira: arduradunaren eta langileen euskararen ezagutza maila, ageriko idatzizko elementuen euskararen erabilera, agiritegien euskara erabilera, publizitate euskarrietako hizkuntz erabilera, UEMari egindako eskaerak eta abar.

* Establezimendu bakoitzaren datuen eguneraketa bisiten bidez edo telefono bidez egingo da, kasuan kasuko egoera aztertuta eta herriko/eskualdeko eragileekin elkarlanean (euskara ziurtagiriak sustatzen dituzten taldeak, herriko euskalgintza taldeak, ostalari edo merkatari elkarteak, udaleko euskara zerbitzua, eskualdeko garapen agentzia eta abar).

* Herrian edo eskualdean alor berean lanean ari diren eragileak zein diren identifikatu eta haiekin elkarlanean aritzeko aukerak ere lantzen dira.

* Lehentasuna eragileen arteko informazio trukea izango da.

• 2. ildo: Material berria sortzea

—2. ildoaren helburu espezifikoak:

* Establezimenduetan euskarazko materialetan dauden hutsuneak betetzea, merkatari eta ostalariek baliabide horiek euskaraz eduki eta erabil ditzaten.

* Han-hemenka sortzen den materialaren segimendua, erabil daitezkeen ideiak edo/eta materialak bilduta edukitzeko (ideia bankua).

* Material guztia irudi identifikagarri eta koherente batekin lotzea, bezeroek jakiteko materiala UEMarena eta udalerrri euskaldunetarako dela.

Deskribapena

* Alde batetik, establezimendu bakoitzaren fitxan jasotako iradokizunak edo/eta hutsuneak kontuan hartuko dira materiala berritzeko edo sortzeko. Hartara, lehentasuna izango dute establezimenduetako arduradunek eskatutakoak eta establezimendu askori eragiten dietenak.

* Materiala edukitzea nahikoa ez denez, materiala arloka berritzen ari gara, bai eduki aldetik, bai itxura aldetik: agiriak, errotuluak, karteltxoak eta abar.

* Errotulu eta karteltxoez gain, alorkako hiztegiak ere eskaintzen zaizkie merkatariari. Izan ere, herriko merkatari gehienak euskaldunak diren arren, eta euskaraz lan egin nahiko luketen arren, batzuk ez daude euskaraz alfabetatuta. Hori dela eta, UEMak laguntza ematen die hiztegi horien bidez. Orain urte batzuk hasi ginen merkatari eta ostalarientzako hiztegiak prestatzen, eta urtez urte alor desberdinetarako hiztegiak landu eta argitaratu dira: harategietako,

arrandegietarako, okindegietarako, jatetxeetarako eta abar. Eta lan horrekin jarraituko da aurten ere. Hiztegiak landu, eta gure herrietako establezimenduetan banatzen dira. Establezimenduetan banatu ez ezik, gure webgunean ere zintzilikatzen dira (<http://www.uema.eus/herritarrentzakozerbitzuak/merkataritza/>) eta merkatariei bisitak egitean, hiztegi horiek non kontsulta ditzaketen jakinarazten zaie.

Merkataritza kokaguneetan bezero euskaldunak euskarazko zerbitzua jaso ahal izango duela bermatzea: herritar guztien hizkuntz eskubideak bermatzen direla ziurtatzeko herriko denda eta tabernetan euskarazko zerbitzua jaso dezaten neurriak jarriko dira, tabernari eta dendari erdaldunei zuzendutako ikastaroak eskainiz, euskara ikas dezaten.

5.1.10. Proiektzio publikoa duten zerbitzuak kontratatzerakoan, elkarte eta enpresei diru-laguntzak ematerakoan, jarduera publikoetarako baimenak ematerakoan edo administrazioaren instalazioen erabileraren lagapena egiterakoan euskararen erabilera egokia bermatzea

5.1.12. Gune geografiko euskaldunenetako erdaldunak euskarara erakartzeko estrategiak diseinatu eta garatzea

- ❖ Ekintza: Euskaraz ez dakiten edo euskaraz alfabetatu gabe dauden herritarrei euskaraz ikasi edo trebatzeko dituzten aukeren inguruko informazioa emango zaie. Horrez gain, udal beka sistemaren bidez, euskara ikasteko diru-laguntzak eskatu ahal izango dituzte. Euskara jakiteak duen balio erantsiaz sentsibilizatzeko ere bideak jorratuko dira.

5.2 Euskara herritarren lehen hitzkuntza gisa eta hizkuntza natural gisa sendotzeko lagungarri izango diren ekimenak garatzea (toki erakundeak)

5.2.4. Euskarazko produktuen katalogoa eta euskarazko kultur eskaintza ahalik eta gehien jakinaraztea, web gune bitartez edo beste bide batzuetatik

- ❖ Ekintza: Azaroan Euskal produktuen katalogoa banatzen da herriko etxe

guztietan. Helburua da Gabonetan euskal produktuen kontsumoa handiagotzea. Opariak egiteko garai horretan, herritarrek eta batez ere gurasoek euskal produktuen katalogoa eskura izatea oso garrantzitsua ikusten da. Bertan, produktu arrakastatsuen gain (liburuak, CDak eta aplikazioak) Gabonei begira aterako diren berrikuntzak ageriko dira. Horrez gain, udal webgunean ere ezarriko da bertsio digitalera iristeko esteka bat. Euskarazko produktuen katalogoari zabalkunde bikoitza ematen zaio:

- Liburuxka honetan euskaraz argitaratzen diren produktu egokienak eta haien inguruko informazioa –, prezio tartea eta abar - jaso dira, etxeko haur eta gazte-txoei euskaraz jolastu, ikasi, irakurri edo gozatzeko aukera izan dezaten. Liburuxka honako zortzi ataletan banatuta dago: musika, filmak, aldizkariak, komikiak, iburuak, gurasoentzako materiala, informatika, eta, jostailu eta jokoak; gainera, zenbait ataletan adinaren arabera banaketa ere egiten da. Aurtengo edizioa 200.000 ale inguru banatuko dira Euskal Herri osoan. Paperezko edizioa, azaro bukaeran herriko azokaren aurretik, etxe guztietan buzoneatzen da, eta herrian kartelak jartzen dira.
- Liburuxkaz gain, edizio digitala ere badago: www.katalogoa.eus. Udalaren web atarian eta facebook-eko horman horren berri ematen da.

6. Arlo sozio-ekonomikoa

6.1 Hizkuntzen industriaren arteko elkarlana sustatzea (Toki erakundeak)

6.1.1. Erakunde publikoetan euskara planak diseinatu eta garatzea

6.1.2. Enpresa pribatuetan euskara planak hedatzea, enpresa publikoen kasuan bezala lantokien tipologia bakoitzaren berezitasunak kontuan hartuz

6.1.3. Enpresa pribatuen lankidetzaren areagotzea komunikazio kanpaina egokien bidez

❖ Ekintzak

- Merkatari eta ostalari elkartearekin eta beste erakunde batzuekin bilgunea sortu eta hitzarmena sinatzea hitzarmena sinatzearekin, elkarlanerako oinarriak finkatu

nahi ditugu, geuk euren foroetan eta eurek geuretan parte hartzea helburu.

- Udalak komunikazio-kanpaina egiten du, saltokiei jakinarazteko laguntza jaso dezaketela errotuluak euskaraz jartzeko; bai laguntza ekonomikoa eta bai itzulpen zein zuzenketetarako laguntza ere. Errotulu finkoen kasuan, % 50eko laguntza ematen du, 300 euroko mugarekin. Aldi baterako karteltxoei dagokienez, berriz, itzulpen-lanak egiten ditu, eta plastifikatutako karteltxoak prestatzen ditu saltokientzat.

- Enpresa pribatuen lankidetzaren areagotzea komunikazio kanpaina egokien bidez: herriko plan estrategikoan merkataritza alorrerako jaso ziren proposamenak eta ekimenak lantzeko eta garatzeko Laurak bat merkataritza elkartearekin batera lan-mahai sektoriala biltzen da bi hilean behin. Barruti bakoitzeko merkataritza bat, euskara zerbitzuko merkataritzako teknikaria, euskara teknikaria eta euskara zinegotzia elkartzen diramahiaren bueltan bi hilean behin. 2014rako zerbitzua euskaraz ematea erabaki zuten 60 denden arnagunea sortu genuen eta hau ezagutzera emateko hainbat ekimen jarri genituen martxan. Aurten bide hori indartzea eta finkatzea da helburu lan ildo berberei jarraiki:

- Ez geratu atean, sartu kalitatean euskaraz sentsibilizazio kanpaina: bertako merkataritza sustatu eta euskararen balioa nabarmendu duen kanpaina. K eranskailuajarri dute hainbat establezimenduk euren ateetan, zerbitzua euskaraz eman dezaketela iragartzeko. Merkatariekin, zerbitzua euskaraz emateko konpromisoa landu da, eta orain artean, ia establezimendu guztiek sinatu dute honakoa betetzeko konpromisoa: Komertziora sartzen den bezero orori lehen hitza euskaraz egitea. Komertziora datozen haur eta gazteei, baita haiek lagunduz datozen helduei ere, euskaraz egitea. Merkatariek hartu duten konpromisoari herritarrek erantzutea ere garrantzitsua da. Horretarako, lehenengo lana konpromisoa hartu duten establezimenduak ezagutzera ematea da, herritarrek identifika ditzaten. Horretarako, bide hau lantzen ari da:

Konpromisoa sinatu duten 60 establezimenduetako ateetan K eranskailua jarri da. Baina helburua konpromisoa hartzen duen merkataritza-sarea gero eta zabalagoa izatea da, eta horregatik gonbidatu nahi ditugu euskaldunak izan, eta oraindik

konpromisorik hartu ez dutenak.

Talde eragilea osatu. Proiektuaren motorra izango da eta jarraipena egingo dio.

- Lehenengo urtean (2015) euskararen egoeraren diagnostikoa egingo zaien enpresak aukeratzea. Lehenengo urtean 5 enpresa izatea proposatzen da. Enpresak aukeratzeko irizpide nagusiak honakoak izan daitezke: aurretik interesa azaldu dutenak, herrian eta eskualdean jendaurreko zerbitzua ematen duten enpresak izatea, langile euskaldun kopuru altua izatea eta proiektzio sozial handia duten enpresak izatea.
- Aukeratutako enpresekin harremanetan jartzea euskara planei buruzko informazio eta proposamen zehatza egiteko. Bilera horietan landuko dira eman beharreko urratsak, ezarritako epeak, eskatzen duen inplikazioa eta horretarako behar diren baliabide pertsonalak eta ekonomikoak. Lehenengo bileran garrantzitsua da talde eragileko kidearekin batera udaleko Alkate edo zinegotzia ere bertan izatea.
- Komunikazio plana diseinatu eta martxan jartzea, herritarrei eta gainerako enpresei egitasmoaren nondik norakoen berri emateko.
- Txostena idatzi: egindako bisiten emaitza eta balorazioa.
- Aukeratutako enpresetan diagnostikoak egitea. Erreferentzia marko estandarra hartuko da oinarritzat.
- Aukeratutako enpresetan euskara planen diseinua egitea.
- Enpresa horiek Lanhitz deialdira bideratzea.
- Fasearen balorazioa eta komunikazioa

6.1.4. Enpresa txiki eta ertainetan planak garatzeko aukerak eskaini eta areagotzea

❖ Ekintza: «Guk euskaraz» ekimena

. Euskararen normalizazioa merkataritzan eta ostalaritzan:

1997an hasi zen udala Merkataritza arloan euskararen erabilera sustatzeko lehen urratsak ematen. Harrezkero, zenbait urrats eman ditu.

• Helburuak:

—Merkataritza eta ostalaritzan euskararen erabilera handitzea.

—«Dendak Bai» herriko merkatarien eta ostalarien elkarteak hizkuntza irizpideak ezartzea, bazkideen artean euskararen erabilera sustatzeko.

—Errotulu eta webgunetarako diru-laguntzen gaineko informazioa hedatzea.

—Fotokopiategi eta inprentekin elkarlanean jardutea merkatari eta elkarteei egiten dizkieten inprenta lanetan euskara agertzeko. «Euskara eskaintzarik onena» baliabidea eta beste batzuk zabaltzea eta merkatariak erabiltzen trebatzea.

• Egungo datuak:

—Hitzarmen kideak: Merkataritza eta ostalaritza establezimendu eta elkarteak.

—Itzulpen eta aholkularitza zerbitzua ematen zaie merkatari eta ostalariei: kartelak, gutuna, menuak, errotuluak, ordutegiak eta abar. «Guk euskaraz» bereizgarri berria egin zen 2013an, eta hori erabiltzen da.

• Bisitak: establezimenduaren hizkuntza-egoera biltzen da fitxa baten bidez. Proposamena egiten zaie komertzioei gaztelania hutsean dagoena euskaraz ere egon dadin. Udaleko euskara zerbitzuaren berri ematen zaie: diru-laguntzak, itzulpenak, aholkularitza, euskarrien eskaintza (egin eta eroan): ordutegia, kartel puntualak eta abar.

6.1.5. Enpresei zuzendutako arreta-gune bat sortzea, hizkuntza-politika arloko ekimenen informazioa hedatu eta ezagutarazteko, euskararen aldeko planak eta proiektuak enpresetan ezartzeko orduan izan daitezkeen kezkak eta beharrak bideratzeko eta aurrera begira sortu daitezkeen aukera eta behar berriak antzemateko

6.1.6. Euskara Planen inguruko ikastaro bereziak antolatzea, langileei eta enpresen arduradunei begira

6.1.6. Euskara Planen inguruko ikastaro bereziak antolatzea, langileei eta enpresen arduradunei begira

6.1.8 Enpresarien elkarte eta langileen sindikatuarekin sinatutako akordioak eta akordio horien garapen eta jarraipenerako sortutako elkarguneak sendotzea eta bultzatzea

6.1.9. Enpresen euskara planetara bideratzen diren diru-laguntzen inguruko herriaginteen koordinazioa indartu eta hobetzea

6.1.9. Enpresen euskara planetara bideratzen diren diru-laguntzen inguruko herriaginteen koordinazioa indartu eta hobetzea

6.1.11. Akordio horiek sinatu zituzten erakunde ekonomiko, sozial eta finantzarien artean elkarlanerako Kontseilu Bateratu bat sortzea. Kontseilu horren egitekoa diru-laguntzen kudeaketaren jarraipena, ebaluaketa eta etengabeko berrikuntzarako proposamenak egitea izango litzate

6.2 Euskara planak zabaltzeko babes eta laguntza ematen jarraitzea eta dirulaguntzen sistema etengabe hobetzea.

6.2.3. Enpresa jarduerak euskalduntzeko egiten diren ahaleginen ebaluazio sistematikoaren logika ezarri eta hedatzea

6.3 Orain arte garatu diren euskara planen emaitzen gaineko azterlana egitea, egoera ezagutu eta aurrera begirako proposamenak egiteko

6.3.2. Jendeari begirako establezimendu edo zerbitzu publikoak eskaintzen dituzten enpresek kontsumitzaile eta erabiltzaileen hizkuntza eskubideak modu progresiboan berma ditzaten neurriak hartzea, indarrean dagoen araubidea betearaziz eta horretarako enpresen aldetiko konpromisoa, partaidetza eta konplizitatea lortuz

❖ Ekintza: Dendaketan.

Euskararen ezagutza beharrak aintzat hartu eta ikastaroak antolatzea

herriko edo eskualdeko euskaltegiekin elkarlanean:

- Galdutako trebetasunak berreskuratzeko edo birziklatzeko.
- Euskarazko terminologia lantzeko.
- Jendearen aurrean hitz egiteko.
- Herri hizkera lantzeko eta aba

6.4 Kontsumitzaile eta erabiltzaileen hizkuntza eskubideak bermatzeko neurriak hartzea

6.4.2. Kanpoko irudian, idatzizko zein ahozko komunikazioan eta adierazpen publikoetan euskararen presentzia bermatu eta sustatzea

❖ Ekintza:

Eskualdeko merkataritza euskalduntzeko koordinazio gunetan parte hartu, eta bertan hartutako neurriak herriko planean txertatu eta aplikatzea: iaz hasitako bideari jarraituz, gremio bat hautatu, eta hartan jarriko da fokoa eskaintza bereziak eta ekimen bereziak eginez.

- 2015ean ile-apaindegien sektorea landuko da. Horrezaz gain, herri bakoitzeko gunea bat hartuko da, eta bertako errotulazio guztia euskaraz jartzen saiatuko da. Establezimendu guztiekin egingo da lan. Zerbitzu ezberdinetarako panelak egingo dira. Helburua, produktu horiekin euskarri erakargarri eta txukun bat egitea da, eta ile-apaindegitako zerbitzu erabiliaren izenak euskaraz ezagun egiten laguntzeko (osagaiak eta abar ere aipatuz). Lanketa hau maiatzaren erdialdera hasiko da zabaltzen agerraldi baten bidez.
- Urrian, establezimendu hauetan errezeta lehiaketa egingo da. Gremioari lotutako ekintzaren edo ekintzen inguruko irratitarte bolada egingo da iaz bezala. Lanketa hau astebetetz egingo da.
- «Hemen euskaraz egin dezakezu» bereizgarria: kontsumitzaile/bezeroekerosketak euskaraz egin ditzaten sustatzeko, establezimenduetan «Hemen euskaraz egin dezakezu» bereizgarria jartzen jarraituko da. Bereizgarriari bultzada emango zaio gutun bidez, bereizgarri berria jartzeko gonbita eginez, eta, hautatutako gremioan bereizgarria dutenak ezagutzera emanaz. Prentsa idatziaren eta webguneen bidez egingo da honen zabalkundea. Bereizgarria izatea merkataria eta ostalarientzat «desiragarria» gertatzea da helburua, horretarako urratsak egin beharko baitituzte, eta euskararen presentzia handitzeko modua izan litekeela uste dugu. Bereizgarria dutenen multzoan egon nahi badute, mugituko dira. Hau guztia, bereizgarriaren helburua indartzearren, hau da, bezeroak euskaraz eska dezaten sentiberatzeko da, iaz egin zen bezala.

6.5 Enpresen jardunean hizkuntza-irizpideak ezartzeko pausoak ematea

6.4.2. Kanpoko irudian, idatzizko zein ahozko komunikazioan eta adierazpen publikoetan euskararen presentzia bermatu eta sustatzea
6.5.3. Akordioak bilatzea prozesuan parte hartzen duten eragileekin
6.6 Arlo sozioekonomikoa eta hezkuntza sistema ongi uztartzea
6.6.2. Langileen etengabeko prestakuntzan hainbat modulu euskaraz ere egiteko aukera bermatuko da
6.7 Lan zerbitzuetan euskararen normalizazioa bultzatzea
6.7.1. Gaur egun enpresetan indarrean diren kalitate-parametroen arabera euskararen erabilera ere modu sistematizatuan aitortu eta ebaluatzeko sorturiko BIKAIN ziurtagiria garatzen jarraitzea, sektore ezberdinetako enpresen hizkuntza kudeaketa kalitatearen irizpideen arabera hobetuz, kudeaketa horren ebaluaziorako erraztasunak emanez. Gainera, kalitatearen aitormen eta ebaluaziorako merkatuan erroturik dauden ziurtagiri estandarretan (EFQM, ISO eta abar) hizkuntza kudeaketaren irizpidea normaltasunez integratzeko urratsak egitea Enpresa nahiz establezimenduetan euskararen presentzia, erabilera eta kudeaketa bultzatu eta egiaztatzea (Bikain edo Bai Euskarari ziurtagiria): gaur egun enpresetan indarrean diren kalitate-parametroen arabera euskararen erabilera ere modu sistematizatuan aitortu eta ebaluatzeko sorturiko Bikain ziurtagiria garatzen jarraitzea.
6.7.2. Euskararen presentzia eta erabilera egiaztatzeko sistema eraginkor bateranzko pausoak ematea
6.7.3. Euskararen erabileraren ebaluazio eta aitortzaren sistema garatzeko baliabideak jartzea
6.8 Euskararen presentzia eta erabilera egiaztatzeko sistema hedatzea
6.8.1. Sustapen eta komunikazio ekintzak lantzea (kanpainak, esku-orriak, bisitak, hitzaldiak) hizkuntza kudeaketa egoki batek dakartzan onurak azpimarratzeko eta euskara kalitatearekin, lehiakortasunarekin eta ongi-izatearekin identifikatzeko

❖ Ekintza:

«OLA» plana: herriko hainbat enpresei euskara planak egin ditzaten proposamena eskainiko zaie. Horietako enpresa batzuk sartuko dira planetan, eta udalak plan horiek aurrera eramateko diru-laguntzak emango dizkie.

6.9 Euskara empresa munduan erabiltzeari prestigioa ematea

6.9.1. Hizkuntzen industria indartzeko Langune klusterraren garapena bermatzea

7. Aisia eta kirola

7.5 Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak baliatzea, euskarak aisialdian izan dezakeen garapenari bultzada emateko

7.5.2. Komunikazioa bultzatzeko gizarte sare birtual euskaldunak sustatzea

7.5.3. Erabilera gero eta handiagoa duten gailu teknologiko berrietara egokitutako aisialdi aplikazioak sortzen laguntzea

❖ Ekintza: Audio-gidak euskaraz

gailu teknologiko berrietara egokitutako aisialdi aplikazioak sortzen laguntzea: herriko natura entzunez ezagutzeko aplikazio erabilgarri eta erakargarria da. Erabiltzaile orok bere kabuz erraz osatu ditzake bertan bildutako ibilbideak. Helburua: herriko baliabide naturalak ezagutzera eman eta balioan hartzea da, modu jasangarri batean, hau da, ibilbideetan zehar panel gutxiago jarritz eta paperezko liburuxka gutxiago sortuz. Hartzaileak: herritarrak, eskualdeetako bisitariak, flysch-a eta herriko ekosistemetan interesa dutenak, ikastetxeak. Modua: hartzaileentzat erabilgarriak diren edukiak bildu dira aplikazioan, ingurumenarekin arduratsuak diren jarrerak sustatuz. Aurten ibilbide bat gehituko zaio lehendik dauden hirurei, Artadiari buruzkoa, eta hiru hizkuntzatan egongo da; euskaraz,

gaztelaniaz eta ingelesez. Euskara teknikaria arduratuko da euskarazko testuen kalitatea gainbegiratzeaz.

7.6. Gazteei zuzendutako modako ekimen guztietan euskara lehenestea

7.6.2. Merkatuan agertzen diren berrikuntzak berehala lokalizatzea euskarara

10. Publizitatea

10.1. Euskarazko publizitatearen sorkuntza sustatzea, horretarako estrategia original, bereizgarri eta berritzaileak bultzatuz (Toki erakundeak)

10.1.2. Publizitate kanpainak kontratatzerakoan, euskarazko sorkuntza lehenestea edota saritzea

❖ Ekintza:

Publizitate-kanpainak kontratatzerakoan, euskarazko sorkuntza lehenestea edota saritzea: udalak publizitate-kanpainak kontratatzen dituenean kontutan hartuko du euskarazko sorkuntza; eta publizitatea bakarrik euskarazko egunkarietan egingo da: Hitzaeta Berria.

10.3. Euskarazko publizitatearen merkatua prestigiatzea iragarleen artean (Toki erakundeak)

10.3.1. Hedabideek iragarleei publizitatea euskaraz egiteko aukera ematea

❖ Ekintza:

Euskara Zerbitzua hartu-emanetan dabil herriko hedabideekin, euskarari gero eta tarte handiagoa eskaini diezaioten eduki guztietan; baita publizitatean ere.

10.3.2. Hedabide publikoek iragarleei euskaraz publizitatea egin dezaten informazioa, erraztasunak eta pizgarriak ematea

❖ Ekintza:

Hitzargune hitzarmengintza kanpainaren bitartez eskaintzen da laguntza teknikoa (itzulpenak, diseinua), eta diruz laguntzen diren hedabideekin harreman estua dago

<p>kanpainaren berri eman eta hitzarmen kideeitratamendu berezia egiteko. Saritu nahi dugu hitzarmen-kideen konpromisoa.</p>
<p>10.4. Erakundeek euskarazko publizitatearen sortzaileekin batera elkarlanean jardutea (Toki erakundeak)</p>
<p>10.4.1. Enpresa-estrategia erakargarri eta eraginkorrak indarrean jartzea</p>
<p>10.4.2. Enpresa munduak alor honetan duen erantzukizun sozialaz kontzientziaztea</p> <p>❖ Ekintza:</p> <p>Udal euskara teknikariak komertzioetatik urtean zehar bisitaldi bi egingo ditu, eta, besteak beste, publizitatea euskaraz ateratzeko laguntza eknikoa eskainiko die. Eginbeharreko itzulpenak doan egingo zaizkie. Balorazioa teknikariak berak egingo du, merkatarien jarrera eta eskatutako laguntza kontuan hartuta. Udalak ez du bere euskarrietan inoiz publizitaterik ateratzen jaietako egitarauan izan ezik. Beraz, aukera hori aprobetxatuta, jai-egitarau horretan euren publizitatea euskaraz ateratzea erabakitzen dutenei %10eko beherapena egiten zaie. Dena den, azken urteotan ez da ikusi euskarazko publizitatearen kopuruak gora egin duenik. Hori dela eta, aurrean ahalegin berezia egingo da egitarau horien zerbitzua eskaintzen duen saltzaileak argi azal diezaien merkatari eta ostalariei publizitatea euskaraz egiteak dituen abantailak zeintzuk diren. Udalak jaietarako aterako duen liburuxkan euskaraz iragartzen dutenei, pizgarri gisa, beherapen bat egingo die. Horrez gain, itzulpenik behar izatekotan ere erraztasunak eskainiko dizkie eta euskara zerbitzua arduratuko da laguntza emateaz.</p>
<p>12. Hedabideak</p>
<p>12.1. Erakundeen artean euskarazko hedabideei zuzendutako laguntzen irizpideak adostu eta finkatzea (Toki erakundeak)</p> <p>❖ Ekintza:</p> <p>Herriko aldizkariak ateratzeko diru-laguntzak ematea: herrian egiten diren aldizkari eta egunkariei, euskaraz egiten direnean, diru-laguntza ematen zaie. Adibidez: Erronka aldizkaria.</p>
<p>12.1.2. Herri-administrazioen publizitate instituzionalean hizkuntza irizpideak</p>

txertatzea, hizkuntzen berdintasunera bidean.

❖ Ekintza:

Hitzari diru-laguntza, eta udal eraikinetan aldizkariak uzteko eskaera: Hitza herriko egunkaria denez, diruz laguntzen da, eta horren truke Hitzak hainbat iragarki jartzen ditu egunkarian, eta gainera, ale batzuk zabaltzen ditu udal eraikinetan.

12.6. Erdal hedabideetan, publiko zein pribatuetan, euskarazko edukien presentzia areagotzea

14. Sentsibilizazioa eta motibazioa

14.1.1. Erakundeen hizkuntza erabilera eredugarri bat bultzatzea, elebitasunaren ikuspegitik eta euskararen aldeko jarreraren aldetik

❖ Ekintza:

Erakundeen hizkuntza erabilera eredugarri bat bultzatzea, elebitasunaren ikuspegitik eta euskararen aldeko jarreraren aldetik.

Geurien be bai egitasmoak 2015ean sei helburu estrategiko ditu:

- Elkarateak eta txokoak: udalerriko elkarateetan interbentzioak egitea, euskararen erabilera sustatzeko.

- Arlo ekonomikoa: herriko enpresetan eragitea (merkataritza, ostalaritza, turismoa, akademiak...) eguneroko jardunean euskara gehiago erabil dezaten.

Kirola: kirol arloan euskararen presentzia eta erabilera handitzea, eta, horretarako, eragile guztiei (kiroldegia, monitoreak, elkarateak) baliabideak eskaintzea eta sentsibilizazio lana egitea.

- Transmisioa: euskararen transmisioa indartzea, horretarako, gurasoekin sentsibilizazioa eta kontzientziarioa lantzea.

- Gazteak: gazteen artean euskararen erabilera indartzea eta gazteak euskarara erakartzea.

- Komunikazioa: euskararen erabilera areagotzeko kanpainak martxan jartzea eta Geurien be bai egitasmoaren baitan egiten diren ekimenak komunikatzea.

14.1.5. Euskara komunikatiboa sustatu eta zabaltzea, tokian tokiko euskalkiari lekua eginez

❖ Ekintza:

Udalak tokiko euskalkia erabiliko du; adibidez, herriko aldizkarian bizkaieraz idazten da eta herriko etxe guztietara banatzen da dohainik.

14.1.6. Agerpen publikoetan euskararen erabilerak duen garrantziaz ohartarazi eta sentsibilizatzea

❖ Ekintza:

Euskara zerbitzua harremanetan jarriko da herriko elkarte eta eragile guztiekin, agerpen publikoetan egiten diren adierazpenak, gehienbat, euskaraz izan daitezen. Sentsibilizazio hori lantzeko ahalegina etengabekoa izango da

14.6. Arlo sozioekonomikoa (Toki erakundeak)

14.6.1. Enpresekin eta enpresarien elkarteekin elkarrizketak egitea, euskararen erabilera plana gauzatzeko jarraitu beharreko pausuak zein diren azaltzeko, nola parte hartu, laguntza teknikorako zein aukera dauden, etab

❖ Ekintza:

OLA Planalan munduan euskararen erabilera sustatzeko: enpresetan, euskara planak abian jartzen jarraituko da OLA planaren bidez. Enpresa bakoitzeko plana diseinatu, inplementatu eta jarraipena egingo zaie teknikariaren ordu presentzialekin. Diru-laguntzen berri eman eta eskaerak tramitzatzeko laguntza eskainiko zaie. Herriko enpresek zabalik dituzte OLA planeko atea euskara plana abian jartzea erabakitzen badute. Eskualdeko dedikazioa gauzatzeko aholkularitza enpresa batekin hitzarmena egingo da 2014an ere (Olakaria, diru-laguntzen eskaerak eta zuriketak, informazioa ematea, OLA utzi duten enpresekin jarraipen sistema ezarri eta gauzatzea). OLA sistemaren bidez euskara plana garatzen ari diren eskualdeko 9 enpresekin lanean jarraituko da orain arte bezala. 2008rako

erabaki ziren irizpideak indarrean izango dira 2014an. HPSren diru-laguntzak osatzeko aukera eskainiko dute udalek, eta planak garatzen jarraitzeko laguntzaketa erraztasunak eskainiko dituzte. Etorkizunerako OLA sisteman, aldaketa batzuk egiteko azterketa egiten ari da. OLA sisteman lanean ari diren enpresen arteko topaketatxoak egitea aurreikusten da esperientziak trukatu eta ahaleginak optimizatzeko. Azaro aldera egingo litzateke topaketa hori. Aurten, azken bi urteetan bezala, topaketa OLA planeko enpresa batera bisita bat egitea izango da ziurrenik. Tajo Koop. Elkarteak bere burua azaldu zuen boluntario 2014rako.

14.6.2. Enpresen elkarteekin eta sindikatuarekin konpromisoak bilatzea euskararen erabilera plana

❖ Ekintza:

Aholkularitza enpresa batekin hitzarmena: OLA planean dauden enpresetako zuzendariari eta planaren koordinatzaileari, eskualdeko arduradun politikoei eta lan-munduko eragileei Olakaria izeneko informazio buletin informatikoa bidali ohi zaie. Hori aholkularitza enpresako teknikariak egiten du, horretarako zehaztuta duen dedikazioan. Lan honez gain, OLA planean inoiz egon diren, baina utzi zuten enpresen jarraipena egiten du teknikari honek. Halaber, enpresen artean antolatzen diren ekintzak ere koordinatzen ditu.

14.6.3. Herritarrengan eta merkatari edo ostalariengan eragitea, herritarren hizkuntza hautuari egoki erantzuteko, hizkuntza paisaia zaintzeko

❖ Ekintza:

«Hemen egin dezakezu» sentsibilizazio kanpaina abian jartzea. Ekimen honen bitartez, herriko merkataritza gunean euskararen erabilera zabaltzeko asmoz, ahozkoari eman nahi zaio lehentasuna: inportanteena hitz egitea da; berdina da ondo, zuzen edo trakets, egiten ikasten da eta egiten, ohitura eta soltura hartzen dira. Hitz egiteko gonbitea luzatu nahi zaie bezeroei zein dendariari, bakoitzak dakiena erabil dezan, eta ulertu besterik egiten ez badu, horixe ere esatea dauka: hitz egidazu, ulertzen dizut eta, egin lasai.

- Errotuluetarako diru laguntza.

14.6.4. Errotulazio finkoa eta noizbehinkakoa euskaraz ere jartzeko kanpainak martxan jarri, merkataritza elkarteen bitartez

❖ Ekintza:

Merkatarien Elkarteak udalarekin hitzarmena sinatuta dauka elkartekideen artean euskara sustatzeko asmoz. Hori horrela, aurten ere merkatarien elkartekoei bisitak egingo zaizkie, eta, aipatutako bisitetan, saltokietako errotulazioa euskalduntzeko saiakera egingo da, horretarako beharrezkoak diren bitartekoak eskainiz, tzulpenak, errotulu plastifikatuak, etab

14.7. Aisia eta kirola (Toki erakundeak)

14.7.1. Aisialdi taldeekiko lankidetzak bultzatzea, euskararen erabileraren normalizazioan ikusten diren gabeziak identifikatu eta elkarrekin garatzeko

❖ Ekintza:

Gazteok euskaraz izeneko programabikoitzak (gazteen tailerrak, txangoak eta Euskal Jaiko jarduerak) gazteen aisialdian eragiten du, beren beregi antolatutako tailer eta jardueren bidez.

14.7.2. Aisialdirako zerbitzuak eta produktuak eskaintzen dituzten enpresei eta kolektiboari zuzendutako sentiberatze eta informazio kanpainak diseinatzea

14.10. Hedabideak eta publizitatea (Toki erakundeak)

14.10.3. Enpresa, merkataria eta elkarteei zuzendutako sentsibilizazio ekintzak martxan jartzea publizitatean euskararen erabilera bultzatzeko

❖ Ekintza:

Merkataria eta elkarteei, itzulpen zerbitzua eta aholkularitza zerbitzua eskaintzen

zaie euren publizitatean hizkuntza kalitatea zain dezaten. Halaber, jaietako egitarauan publizitate asko egiten dute herriko merkatari eta enpresek. Jai batzordeek, urtero, diru-partida bat zehazten dute publizitatea euskaraz jartzeko fotolitoak diruz laguntzeko. Testu hauen guztien hizkuntza kalitatea Euskara Zerbitzuak gainbegiratzen du.

14.10.4. Publizitate enpresetan eragitea, ikusarazteko beren jardueran euskara barneratzeak izan dezakeen eragina

15. Barruko Proiektzioa

15.1. Euskararen irudi positiboa indartzea (Toki erakundeak)

15.1.1. Harreman sareak sendotu eta elikatzea

❖ Ekintza:

Herriko Euskararen Aholku Batzordea batzea (urtean hiru aldiz gutxienez) Sorturiko Euskararen Aholku Batzordea egonkortu, helburuak ondo definitu eta aldiro bildu zehaztutako helburuak betetzen joateko.

15.1.2. Euskararen ezagutza eta erabilerari lotutako balio erantsiak hedatzea

❖ Ekintza:

Euskararen sustapenerako urtean zehar garatutako ekintza eta jardueren xedeetan eta zergatietan (eta mezuetan) garbi izango da beti ere euskara ezagutzea eta erabiltzea garrantzitsua izateaz gain, hemengo kultura bizitzeko aukera dela. Horrek bere isla izango du zabalduko diren mezuen edukietan.

15.2. Hizkuntza paisaia euskalduntzea gune euskaldunenetan, hiriburuetan eta baita gune jendetsuetan ere (Toki erakundeak)

❖ Ekintza

Merkatari eta ostalariei errotulazioa euskalduntzeko diru-laguntza ematea

15.6. Elebitasun pasiboa areagotzea eta prestigiatzea (Toki erakundeak)

15.6.1. Elebidun pasiboen kopurua handitzea eta haien arreta erakartzea, euskarazko kultur ekoizpenaren bidez, komunikagarritasuna bermatuz

❖ Ekintza:

Euskaltegien helburua ikasle berriak erakartzea eta euskalduntzea da, baina horietako asko elebidun pasibo izango dira. Euskara Zerbitzuak ikasle guztientzako moduko jarduerak sutatuko ditu (Berbaldiak, kantaldiak); horrez gain, bere lanaren ardatzetako bat ikasleak euskaltegiara bideratu daitezzen sentsibilizazio lan etengabea egitea izango da. Helburu hori lortuz gero, elebidun pasiboen kopuruak gora egingo du.

9. Bibliografia

- Azkue, G. (2016). "Estudio de tráfico en Lintzirin" - *Oiartzungo Udala*. 1-45.
- Campbell, L. (2011). "La investigación histórica de las lenguas aisladas, o ¿es raro el vasco?". *Koldo Mitxelena Katedraren Biltzarra*. 23-40.
- "Euskara Sustatzeko Ekintza Plana" Euskararen Aholku Batzordea Kultura saila 2012ko iraila.
- Eusko Jaurlaritza. (2002) *V. inkesta soziolinguistikoa*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. Vitoria-Gasteiz.
- *Gaindegia*, (2015). "Euskal Herriari begira: Oiartzun". *Udalbiltza*. 1-13.
- Hiritik at & Aztiker. (2016) "Oiartzungo merkataritza suspertzeko plan berezia". *Oiartzungo Udala*.
- Hornsby, M. (2015). "The 'new' and 'traditional' speaker dichotomy: bridging the gap". *International Journal of the Sociology of Language*. 213. 107-125.
- Lakawa, R. (2015). "The relationship between Language and Architecture: A Case Study of Betawi Cultural Village at Setu Babakana, South Jakarta, Indonesia". *International Journal of Humanities and Social Science*. 8:5. 84-101.
- Manterola, I. & Berasategi, N. (2011). *Hizkuntza gutxituen erronkak [Retos de lenguas minorizadas]*. Bilbo: UEU. ISBN: 978-84-8438-376-5.
- *Mufwene, S. (2002)*. "Colonisation, Globalisation, and the Future of Languages in the Twenty-first Century". *International Journal on multicultural Societies (IJMS)*. 4:2. 162-193.
- Soziolinguistika Klusterra (2012). "Oiartzungo hizkuntza-erabileraren kale neurketa". 1-43.
- Soziolinguistika Klusterra (2014). "Datu Soziolinguistikoen bilduma: Oiartzun 1986-2011). 1-57.
- Soziolinguistika Klusterra (2017). "Oiartzun, hizkuntza-erabileraren kale neurketa 2016". 1-32.
- Zendoia, J. M. (2000). "Hizkuntza gutxituak eta ekonomia: euskararen kasua". UPV/EHUko doktore tesia. <http://www.ehu.es/jm.zendoia/Ikerketa/HIZKUNTZA_GUTXITUAK_ETA_EKONOMIA.pdf> (2016-05-05)

ERANSKINAK. - 1. Jatorrien taula

DATA:

ORDUA:

TOKIA:

	Udalerria
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	

42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	

ERANSKINAK- 2. Hizkuntza erabilera taula

Data:

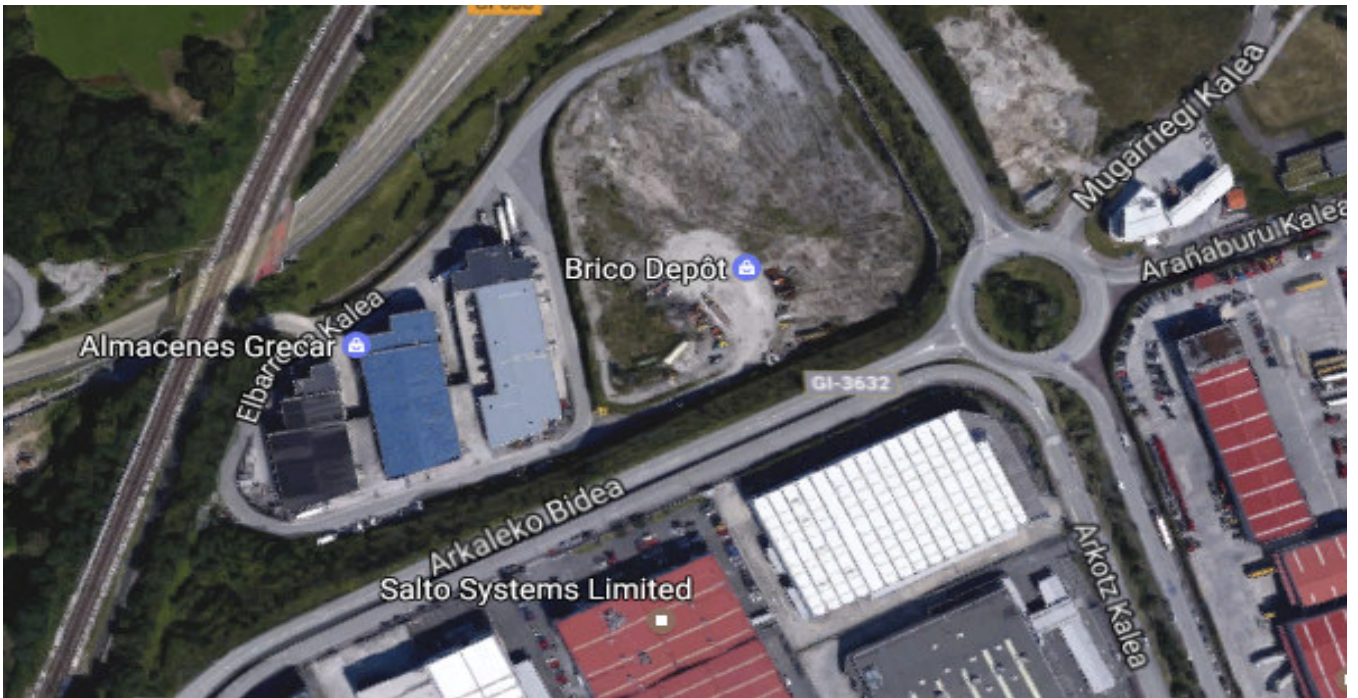
Lekua:

Ordua:

	2-14		15-24		25-64		64+		Langileak		Haurra hizketan
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
16.											
17.											
18.											
19.											
20.											
21.											
22.											
23.											
24.											
25.											
26.											
27.											
28.											
29.											
30.											
31.											
32.											
33.											
34.											
35.											
36.											
37.											
38.											
39.											
40.											

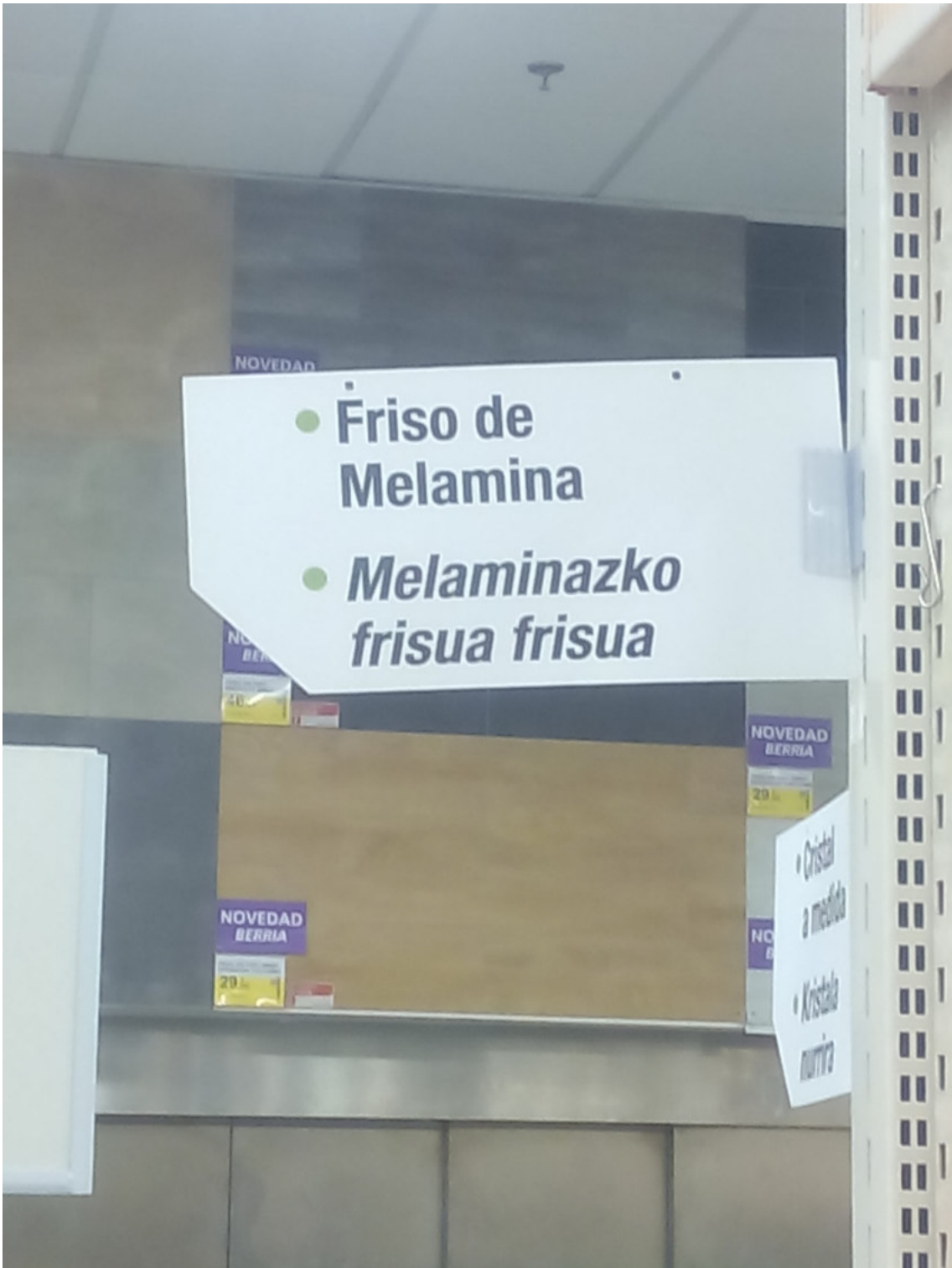
41.											
42.											
43.											
44.											
45.											
46.											
47.											
48.											
49.											
50.											

ERANKSINAK 3- LINTZIRINGO MAPAK

ERANSKINAK 4- ERROTULUAK

**Hormako
estaldura**
*Revestimiento
de pared*

- Egurrezko frisoa
- Dekorazio frisoa
- Habeak

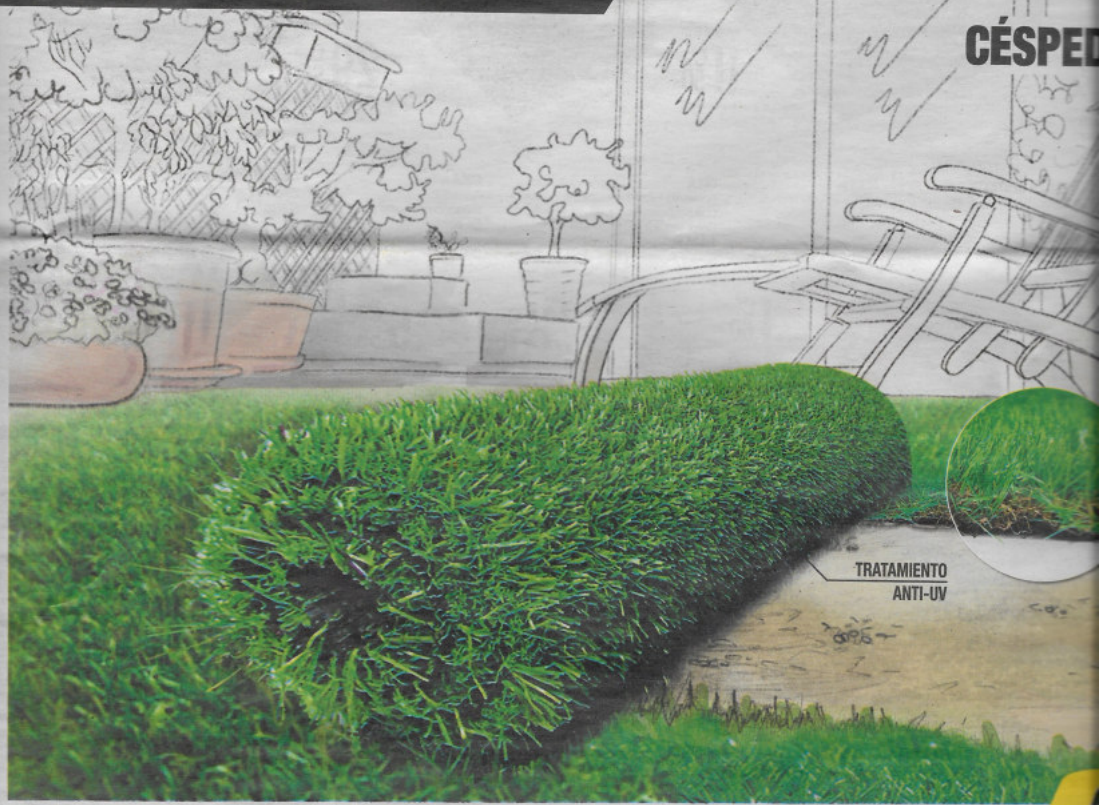
- *Friso madera*
- *Friso decorativo*
- *Vigas*

BRICO DEPOT

JANTZI ZORRE LORATE BE

**DESCARGAS
CANTIDADES LIMITADAS**

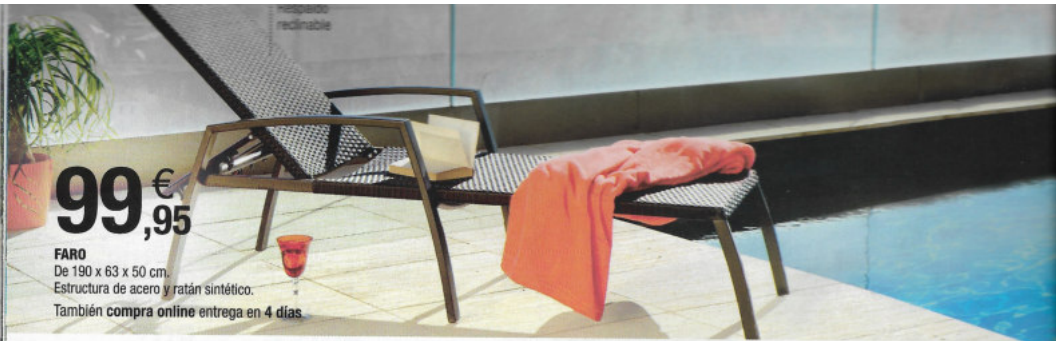

10.000 m² de césped en el conjunto de Brico Depot. Cantidades limitadas a 400 m² de césped en la tienda a partir del 28 de abril de 2017.

ESKAINITZA BEREZIA MAIATZAREN 12tik aurrera
KLIMATIZAZIOA

Deskubritu helbide honetan: bricodepot.es

Vendido en rollos

**99€
95**

FARO
De 190 x 63 x 50 cm.
Estructura de acero y ratán sintético.
También compra online entrega en 4 días.

Leer, tomar el sol, dormir una siesta... Elige tu momento, elige tu tumbona

**69€
95**

VEGA
De 193 x 40 x 63 cm.
Estructura de acero y textileno.
También compra online entrega en 4 días

Novedad
OFERTA -10%
~~139€~~
125€

MIAMI
De 195 x 62 cm.
Estructura de aluminio y textileno.
También compra online entrega en 4 días

**65€
95**

SAGRES
De 166,5 x 60,5 x 67 cm. Estructura de acero y textileno.
También compra online entrega en 4 días

Novedad
**79€
95**

MATALASCAÑAS
De 179 x 61,5 cm. Estructura de aluminio y textileno.
También compra online entrega en 4 días

Novedad
**89€
95**

MANILA
De 193 x 57 cm. Estructura de acero y textileno.
También compra online entrega en 4 días

JARDINES Y TERRAZAS que invitan a salir

Eskaintzarik **ONENAK APROBETXA**
itzazu maiatzaren 29ra arte
Aprovecha las **MEJORES OFERTAS**
hasta el 29 de mayo

88.000 produktu baino gehiago eros ditzakezu **online dendan**
Puedes **comprar también** en nuestra tienda online **más de 88.000 productos**

leroymerlin.es

CONSERVAS, PLATOS PREPARADOS Y BÁSICOS

ACEITES, SALSAS Y BÁSICOS

Pasta de legumbre Fusilli, Penne o Strozzapreti DALLA COSTA 250 g. **3,20€**
El kg sale a 12,80€

PASTA DE LEGUMBRE

Aporta proteína ya que la base es de harina de legumbre en forma de pasta ideal para niños.

Aceite de coco ecológico Virgen Extra LA MASÍA 430 ml. **9,45€**
El litro sale a 21,98€

DE COCO ECOLÓGICO

Aceite Virgen Extra de primera presión en frío de cocos recién recolectados y madurados al sol.

Aceite de oliva LA ESPAÑOLA (1) o Aceite de oliva Virgen Extra COOSUR (2) 675 ml (1). **3,85€**
El litro sale a 5,70€
675 ml (2). **4,25€**
El litro sale a 6,30€

PACK ANTIGOTE

Aceite de oliva especial planchas o ensaladas que dosifica la cantidad justa.

Tapas del Chef RECONDO 85 g. **1,49€**
El kg sale a 17,53€

MINI HOGAZAS CON TROCITOS DE NUECES

Pequeñas y prácticas rebanadas de pan para que las tapas no se humedezcan.

Pan BIMBO natural 100% integral 450 g. **1,89€**
El kg sale a 4,20€

PRIMER PAN NATURAL 100% INTEGRAL SIN COLORANTES NI ADITIVOS

Con su exclusivo proceso de doble horneado permanece tierno a pesar de no contener conservantes ni aditivos.

Panetines sin gluten Barbacoa, Pizza o Queso ALBA 90 g. **1,15€**
El kg sale a 12,78€

REBANADAS DE PAN HORNEADAS SIN GLUTEN

Snack con un magnífico crunch, sin gluten. Para consumir como aperitivo o acompañante de ensaladas, cremas y gazpachos.

Pan Ehcól 2 unidades. **1,20€**
La unidad sale a 0,60€

AYUDA A REDUCIR EL NIVEL DE COLESTEROL

Eficol es una especialidad de pan avalado por la Fundación del Corazón. Su consumo diario ayuda a reducir tus niveles de colesterol.

Pan suave de sabores (tomate, maíz, nuez y aceituna) 4 unidades. **2,70€**
La unidad sale a 0,68€

PAN TRADICIONAL CON SABORES

Prueba nuestros panes tradicionales de textura suave y esponjosa ahora con sabores y colores que hacen la experiencia divertida y nutritiva.

FINANCIACIÓN
FINANCIAMOS TUS COMPRAS
CON LAS MEJORES CONDICIONES

TRANSPORTE
TE LO LLEVAMOS A CASA
O A PIE DE OBRA

INSTALACIÓN
TE RECOMENDAMOS
LOS MEJORES PROFESIONALES

**MANGUERA
SIFONABLE**
8 m.
Incluye pistola
y racores.
(802492)

unidad metro
0635 2€
0635 1€33

MANGUERA TRENZADA
15 m. Ø 12,5 mm.
(802325)

NUEVO

7€95

El metro sale a: 0€53
unidad metro
19€95 0€80

25 m. Ø 19 mm. (802329)

verve

MANGUERA
De 5 capas. 15 m. Ø 12,5 mm.
(802326)

NUEVO

9€95

El metro sale a: 0€66

ANTITORSIÓN
ANTINUDOS

MANGUERA ESPIRAL EQUIPADA
10 m. Incluye pistola y racor.
(802292)

NUEVO

13€95

El metro sale a: 1€39

HOZELOCK

MANGUERA
15 m. Ø 12,5 mm.
(802455)

NUEVO

11€95

El metro sale a: 0€80
unidad metro
16€95 0€68

ANTITORSIÓN
ANTINUDOS

verve

MANGUERA EQUIPADA
De 5 capas. 15 m. Ø 12,5 mm.
Incluye racores
y pistola.
(802327)

NUEVO

17€95

El metro sale a: 1€20

ANTITORSIÓN
ANTINUDOS

MANGUERA
De 5 capas. 25 m. Ø 19 mm.
(802333)

NUEVO

24€95

El metro sale a: 2€49

BOMBA SUMERGIBLE AGUAS SUCIAS
Potencia: 550 W.
Caudal máximo:
1.500 L/h. Altura
máxima de
bombeo: 7 m.
(802210)

49€95

BOMBA SUMERGIBLE AGUAS SUCIAS
Potencia: 780 W.
Caudal máximo:
15.700 L/h.
Altura máxima de
bombeo: 8 m.
Diámetro máximo
de las partículas:
35 mm.
(802212)

69€95

BOMBA SUMERGIBLE AGUAS SUCIAS
Potencia: 1.000 W.
Caudal máximo:
18.000 L/h.
Altura máxima de
bombeo: 9 m.
Ø máximo de las
partículas: 20 mm.
(801949)

89€95

BOMBA DE SUPERFICIE
Potencia: 1.300 W. Caudal máximo: 4.500 L/h.
Altura máxima de bombeo: 8 m / 46 m.
(25039)

99€95

CLORO
5 acciones.

	bote	kg
En 5 kg. (800676)	16€45	3€29
En 10 kg. (802236)	30€95	3€10
En 25 kg. (802237)	74€95	3€

FLOCULANTE
Clarifica el agua. En 5 L.
(800389)

DESCARGAS
CANTIDADES LIMITADAS

CLORO 6 ACCIONES

Desinfectante, antialgas,
floculante, estabilizador
de cloro, bactericida
y anticálcico.
En tabletas de 200 gr.
(802538)

11€95 en 4 kg

HIDROLIMPIADORA

160 BARES

Potencia: 1.300 W.
presión 160 bares y caudal: 1.500 L/h.
Incluye manguera, pistola,
2 lanzas, 3 boquillas de
limpieza.

LAVOR

130€95